

Växter vid Färnebofjärden

– en inventering av kärlväxter och vegetation i
Färnebofjärdens nationalpark
2011-2013



Länsstyrelsen
Gävleborg

Växter vid Färnebofjärden

– en inventering av kärlväxter och vegetation i
Färnebofjärdens nationalpark
2011-2013



Länsstyrelsen
Gävleborg

Peter Ståhl

Rapport 2015:13

Omslagsbilder:

Översta bilden: En av flera stora vidkroniga ekar som kantar forsarna vid Sevedskvarn.

Undre bilderna: Ävjepilört (t.v), strandbräsma (mitten) och myskmåra (t.h) är rödlistade arter med viktiga förekomster i nationalparken

Foto: Peter Ståhl

Förord

Färnebofjärdens nationalpark bildades 1998. Syftet med parken är enligt nationalparksförordningen "att bevara ett unikt älvlandskap med omgivande värdefulla skogar och våtmarker i väsentligt orört skick".

Skötselplanen för Färnebofjärdens nationalpark beskriver översiktligt områdets naturtyper och arter och listar även de hotade arter (enligt rödlistan) som man kände till när parken bildades. Skötselplanen ger också ledning i hur nationalparken ska skötas, bland annat får man göra åtgärder för att gynna hotade och sällsynta arter i skogsmiljöer.

Skötselplanen beskriver också att man måste tänka på de arter som kräver speciella substrat i en viss nedbrytningsfas, man behöver överväga från fall till fall vilka åtgärder som kan vara lämpliga att göra för dessa arter utan att hota andra sällsynta arter.

Det kan vara svåra ställningstaganden i skötseln av nationalparken. Det krävs att kunskapsnivån över vilka arter som finns i nationalparken och vad de behöver för att långsiktigt överleva är hög.

Länsstyrelsen gör regelbundet inventeringar och uppföljningar av faunan och florin i nationalparken, både för att dokumentera nuläget men också för att följa direktiven från Naturvårdsverket om uppföljning i alla skyddade områden.

Informationen från inventeringar och uppföljning kopplas till de åtgärder som görs i nationalparken.

Denna inventering av kärlväxter och vegetation i nationalparken är en del av arbetet med att höja kunskapsnivån för förvaltningen.



Sara Sundin

T.f. Enhetschef på länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Växter vid Färnebofjärden

- en inventering av kärlväxter och vegetation i Färnebofjärdens nationalpark

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund	3
Metodik	4
Berg och jord	5
Allmän översikt över växtligheten i nationalparken	7
Särskilt värdefulla lokaler	10
Diskussion kring olika skötselåtgärder	13
Karaktäristiska naturtyper	15
Skogar	15
Stränder och vatten	18
Våtmarker	22
Karaktäristiska och sällsynta växter – artpresentationer	39
Utbredningskartor	58
Kommenterad artlista	62
Artregister efter svenska namn	
Källförteckning	
Ingående kartor mm:	
Inventeringsrutter	
Koordinatsatta fynduppgifter	
Fotopunkter	

Sammanfattning

Denna inventeringsrapport är en sammanställning av vad som hittills är känt om Färnebofjärdens kärleväxtflora. I rapporten beskrivs intressanta och karaktäristiska naturtyper och arter. Sammanställningen grundar sig både på gamla och nya uppgifter. Som komplement och uppföljning till tidigare undersökningar har kärleväxterna i nationalparken inventerats översiktligt under tre år 2011–2013.

Flera tidigare inventeringar av kärleväxter och vegetation berör nationalparken. En detaljerad vegetationskarta som visar utbredningen av olika vegetationstyper färdigställdes 2004. I kartläggningen av Gästriklands och Upplands flora har så gott som alla florarutor i nationalparken inventerats översiktligt. Det har resulterat i 3500 datalagda observationer i Gästrikland och 1000 i Uppland. En omfattande vattenväxtinventering inom ramen för nationalparksförvaltningen genomfördes 1997. Det nu datalagda materialet omfattar 2000 observationerna. Lika många artnoteringar i artportalen har gjorts under fältarbetet till denna inventering vilket innebär att sammanställningen grundar sig på knappt 10000 datalagda artobservationer.

Nedre Dalälven är sedan länge känd för sin intressanta växtlighet med ädla lövträd som ek, lind och hassel och andra värmekrävande arter. Mötet mellan sydliga och nordliga arter är utmärkande men samtidigt något överbetonat. Framför allt är inslaget av nordliga växtarter mycket sparsamt. Myskmåra, ävjepilört och nordslamkrypa har en nordlig tyngdpunkt i sin utbredning. Sydliga är de ädla lövträden liksom storräms, krissla, blåhallon, strandviol och vippärt. Ännu fler sydliga arter förekommer i de nedströms liggande delarna av älven från Söderfors och vidare där jordarna utgörs av kalkrik morän. Ett fåtal arter har sin naturliga nordgräns vid Nedre Dalälven. I nationalparken representeras de av långsvingel, sumpviol och ängsskära.

Totalt har 527 kärleväxter påträffats i nationalparken. Under inventeringen hittades flera för området nya och rödlistade växter. 2013 års inventering var särskilt givande eftersom vattenståndet var ovanligt gynnsamt, d.v.s. lågt hela sommaren. Det gjorde att arter som normalt är dolda avslöjades. Hit hör flera småvuxna strandväxter som kräver blottade lerbottenar i outbyggda älvar. Mest glädjande var fyndet av ävjepilört som inte setts i nationalparken på nästan 100 år. Kanske är den till och med ny för området eftersom det gamla fyndet troligen gjordes strax utanför nationalparken. Detsamma gäller de hotade växterna fyrling, nordslamkrypa, ävjebrodd och rödlånke. Tillsammans med andra småväxta arter bildar de ett eget växtsamhälle som nu visat sig förekomma på några platser inom nationalparken.

Nyupptäckta växter är också bl.a. jättestarr, myskmadra, korsandmat, dväragnäckros, kransslinga, ängsskära och skogsalm. Den rödlistade strandbräsman som är känd från södra delen av parken har visat sig ha rika förekomster med 1000-tals plantor men bara inom ett begränsat område. Flera nya lokaler har även hittats för bågsäv, sumpviol och myskmåra. Sammanlagt har 20 rödlistade kärleväxter påträffats i nationalparken. Strandlumner och bandnate har dock inte kunnat återfinnas i modern tid.

Bakgrund

Vegetationen i Färnebofjärdens nationalpark är noggrant kartlagd genom den vegetationskarta som publicerades 2004. Kärlväxtfloran är dock, till skillnad mot andra organismgrupper som fåglar, lavar, vedsvampar och mossor, inte inventerad eller sammanställd för nationalparken, i dess helhet. På 1970-talet genomfördes inventeringar inom Tinäsområdet och i Gysinge naturreservat. Därefter har området undersökts inom ramen för landskapsflorainventeringarna i Gästrikland (1991–2008) och Uppland (1993–2004). En separat inventering av vattenväxter gjordes 1997. Senare har en inventering av grova ekar genomförts, liksom vissa kontroller av rödlistade växter inom floraväxteriet.

Syftet med detta arbete är att,

- öka kunskapen om dagens kärlväxtflora.
- ge underlag till skötsel av parken.
- ge underlag till förbättrad information till parkens besökare.
- ge underlag till fortsatt övervakning av sällsynta kärlväxter.

Uppdraget har både innefattat insamling av tidigare kända uppgifter och nyinventering av vegetation och flora.

Metodik

Undersökningen av Färnebofjärdens kärlväxter omfattar tre delar.

1. Genomgång och sammanställning av tidigare kända uppgifter.
2. Översiktlig naturtypsvis inventering av flora och vegetation.
3. Eftersök av tidigare kända lokaler för rödlistade arter. Särskilt sumpviol, strandbräsma, bågsäv och ävjepilört.

Arbetet har inletts med en genomgång av aktuella inventeringar såsom vattenväxtinventeringen och floraprojekten i Gästrikland och Uppland i de delar som berör parken. Från floraprojekten erhöles digitala koordinatsatta uppgifter på arter som noterats vid inventeringen av ekonomiska kartans 5 × 5 km-rutor. Det har resulterat i 3500 datalagda observationer i Gästrikland och 1000 i Uppland. Skillnaden motsvarar ungefär andelen av nationalparkens yta i respektive landskap. Från Dalarna och Västmanland finns inga färska landskapsfloradata för de små ytor som berör nationalparken. Även uppgifter som rapporterats i Artportalen har inarbetats. Äldre uppgifter har tjänats som bakgrundsmaterial till inventeringen.

Fältinventeringen planerades först att utföras under olika delar av växtsäsongen under två år. Arbetet påbörjades 2011. 2012 kännetecknades av extremt högt vattenstånd under lång tid. Strandzonen var mer eller mindre dränkt av vatten hela sommaren. Detta underlättade visserligen framkomligheten med båt men strandvegetationen kunde inte studeras. Vi beslöt därför att förlänga inventeringen ytterligare ett år. Lyckligtvis utmärktes 2013 av den längsta lågvattenperioden i Dalälven i mannaminne. Från juni till september rådde utpräglat lågvatten och även tidigt på våren var vattenståndet mycket lågt. Grunda bottnar blottades i en sällan skådad omfattning.

Fältinventeringen har inriktats mot att dokumentera ingående naturtyper på olika platser i parken så att vegetationen kan karaktäriseras. Naturtyperna bygger på naturtypskartan från 2004, men vissa typer har slagits ihop till större enheter medan andra fått en fördjupad indelning t.ex. vattenvegetation, och blottade bottnar. Störst vikt har laggs vid nationalparkens mest skyddsvärda och karaktärgivande naturtyper. Dessa är i första hand svämskog, barrnurskog, svämkärr, älvängar, olika typer av stränder, och vattenvegetation. Mindre intresse har ägnats åt tidigare brukad skog som nu är ungskog.

I arbetet har även ingått att fotografera av olika naturtyper. Fotopunkterna och inventeringsrutten har koordinatsats.

Eftersök av de hotade arterna strandbräsma, ävjepilört, bågsäv och sumpviol har gjorts utifrån tidigare rapporterade lokaler och även med riktade eftersök på andra lämpliga platser. Vattenvegetationen har inventerats med hjälp av en så kallad "Lutherräfsa" från olika punkter spridda i parken. Under denna del av inventeringen har nationalparksförvaltningens snabbgående båt varit till stor hjälp. Det har gjort det möjligt att nå vitt skilda delar av nationalparken under en och samma dag. I fältarbetet har främst Anna Jansson men även Ingvar Westman och Hanna Wrethling hjälp till.

Berg, jord och vattenföring

Ur ett geologiskt perspektiv är Färnebofjärden av blygsam ålder. För 7000 år sedan täcktes hela nationalparken av havet. Tusen år senare hade det mest av området frilagts men en havsvik nådde Gysinge och Mattön var i praktiken en ö i havsviken.

Berggrunden i området är dock mycket gammal och inte särskilt variationsrik. Sura intrusivbergarter av granit eller liknande täcker hela området. Lokalt finns områden med gabbro eller närbesläktade basiska bergarter. Dessa bergarter påverkar säkert floran lokalt men det finns ingen tydlig koppling mellan basisk berggrund och en rikare flora med krävande arter. Sambandet mellan berggrund och flora kompliceras av jordtäcket, d.v.s. oftast moränens sammansättning. De basiska intrusivbergarterna bidrar tydligast till en rikare flora i området kring Storån medan den rika floran på östra och västra delen av Mattön inte riktigt sammanfaller med berggrundskartan. Ett stort område med basisk berggrund täcker dock norra delen av ön och även Gysinge.

Kalt berg förekommer lokalt bl.a. vid Skekarsbo där hållar av gnejs eller granit blottas. Överlag är dock jordtäcket omfattande och bara 10-20 ha motsvarande 1-2 promille av Färnebofjärdens yta saknar lösa avlagringar. Morän är den dominerande jordarten men även torv täcker stora delar av nationalparken.

Enköpingsåsens västra gren korsar Färnebofjärden i nord-sydlig riktning. Åsens krön löper ut i en udde från Ista till Strångnäset och sticker upp med tydligt getryggsformade krön i de tre Sandöholmarna och Älgön. Åsen har stor betydelse för områdets natur. I anslutning till åsen finns stora områden med ursvallade isälvsavlagringar i form av sand. Vid sidan av åsen har också områden med glaciälsavsavsatts. Svämsediment som avsatts av älven har relativt stor utbredning och finns i hela området. Betydande avsättningar leriga-siltiga älv sediment (svämsediment) finns kring Mattön, Gärdsvikarna, Ängsön, Hästholmen, Rosön och Vedöarna.

Svämsedimenten och även glaciälsavsavsatts påverkar starkt vegetationens utformning. De lösa jordarterna har överlag betydligt större påverkan på floran än berggrunden. Grovt isälvs material ger tallskog av torr ristyp med undervegetation av ljung, mjölon och lingon. Blockig morän intas vanligen av blåbärsskogar av tall och gran. De finkorniga svämsedimenten är alltid underlag för de gräs- och örtrika älvängarna och blottade bottnar av samma jordart ger förutsättningar för ävjebroddsväxter som ävjepilört och slamkrypor. Jordartskartan redovisar dock enbart förhållandena på land. Det bör därför betonas att jordar på land inte motsvaras av samma jordart under vattenytan. Många bottnar intas av omfattande gyttjeavsättningar och blockiga kalspolade stränder kan ha sin fortsättning i lager av lera på någon meters djup.



En rotvälta avslöjar de finkorniga svämsediment som avsatts kring en moränkärna i Vedfjärden och bildat Käringön.

Den naturliga vattenståndsvariationen i Dalälven är mycket stor. Förr uppges två eller tre vårflöden i Dalälven. Åhrman (1861) anger att älven ”årligen och ibland tvenne gånger stiger över sina bräddar” Den så kallade vårfloden hvilken aldrig uteblir, infinner sig oftast i Maj och fjällfloden, de år den visar sig kommer först i början af juli eller sednare”. Vårfloden uppges normalt ha nått 5-6 fot (150-180 cm) över lägsta vattenstånd och haft en varaktighet på flera veckor.

Dalälven är nu nästan helt utbyggd för vattenkraft. Drygt 40 kraftverk och 14 regleringsdammar medför att vattenföringen är kraftigt modifierad. Störst betydelse har regleringen av Siljan och vattenmagasinet vid Trängslet. Långtidsregleringen medför att vårfloden nu är mycket lägre och i genomsnitt inte varar mer än drygt en vecka jämfört med 6-8 veckor före regleringen. Lågvattenföringen vintertid är i gengäld ungefär dubbelt så stor.

Detta innebär att strandzonen, som är området mellan normalt högvatten och lågvatten, minskat avsevärt. På sikt får detta sannolikt betydande konsekvenser på vegetationen. Gran har i större utsträckning etablerat sig i strandskogarna. Kanske främjas även utbredningen av vass och andra konkurrensstarka arter på bekostnad av rosettväxter och andra kortlivade arter som gynnas av stor vattenståndsamplitud.

Översikt över växtligheten i nationalparken

Naturgeografiskt gränsområde

Nedre Dalälven ges ofta karaktär av biologiskt gränsområde där sydliga och nordliga arter möts. Det gäller även Färnebofjärden. I den naturgeografiska regionindelningen av Norden (NUB 1977:34) ingår området i region 26 ”skogslandskapet omedelbart söder om norrlandsgränsen”. Regionen sträcker sig från Gävlekusten och norra Upplandskusten i en kil ned mot Hjälmarens. Gränsen för nästa region 27 ”skogslandskapet norr om norrlandsgränsen” går precis norr om nationalparken. Gränsen mellan regionerna bildar också gräns mellan södra och norra barrskogsregionen.

Kärlväxtfloran innefattar många sydliga arter men få nordliga. Mest påtaglig är det stora inslaget av ek längs stränderna. Ek finns i alla delar av parken men rikligast i norr. Förekomsterna är säkert delvis klimatiskt betingade men lika viktig är närvaron av naturliga bryn. Den rika förekomsten av stabila bryn kring uddar, forsar och småöar är av fundamental betydelse för ekens trivsel eftersom den har svårt att hävda sig i slutna skogar. Naturliga ekförekomster finns på ett par platser norr om Dalälven och nordligast vid Testeboån norr om Gävle. Naturligt vildväxande ekbestånd är för övrigt sällsynta även söder om Färnebofjärden och det är först i Mälardalen som eken förekommer allmänt.

Ek är det vanligaste av de ädla lövträden i Färnebofjärden. På andra plats kommer lind och därefter ask. Alm är mycket ovanlig och har märkligt nog bara påträffats på en plats där den inte är förvildad. Både gråal och klibbal förekommer i parken. Den i södra och östra halvan av Sverige dominerande klibbalen är mycket vanlig och spridd över hela området. Den nordliga och västliga gråalen verkar vanligast i västra delen av nationalparken.

Utöver ek kan följande tio exempel på sydliga växter ges.

- Ängsskära
- Krissla
- Blåhallon
- Jättestarr
- Myska
- Långsvingel
- Storrans
- Strandviol
- Strandbräsma
- Vippärt

Krissla och blåhallon är intressanta eftersom de följer ostkusten norrut till Gävletrakten. Man kan tänka sig att de är kvarlevor från den tid då Färnebofjärden var en havsvik. ”Över 6 mil från kusten” anmärkte Erik Almquist om sitt fynd av blåhallon vid Tinäset 1919. Långsvingel, sumpviol och ängsskära har Dalälven som absolut nordgräns (kulturspridda förekomster finns längre norrut).

Betydligt fler sydliga arter och en rikare flora finns nedströms Färnebofjärden från Hedesunda till mynningen i havet. Detta trots att älven rinner nästan rakt norrut. Den rikare floran beror på att jordarna blir betydligt kalkrikare i anslutning till Bottenhavskustens stora förekomster av sedimentär kalksten. Här tillkommer arter som lundskafting, skogskorn, skogssvingel, vätteros, nässelklocka, tandrot, spenört. Även sumpviol som har en sydostlig utbredning

gynnas av de kalkrika jordarna. Den förekommer visserligen rikligt på några platser kring Mattön men inte högre upp. Nedströms Hedesundafjärden är den mycket talrik. Man skulle kanske förvänta sig att fler sydliga växter nådde Färnebofjärden eftersom den inte ligger mer än 56 m ö.h. och sträcker sig långt söderut (det mesta av Åland ligger norr Färnebofjärdens nationalpark). Under atlantisk tid 4500 år f.Kr. var Färnebofjärden förbunden med havet via en bred örik fjärd. Klimatet var då betydligt varmare än i dag även om värmetidens optimum var passerat. På motsvarande nivå finns på flera andra håll reliktförekomster av en del sydliga arter. Vanligast är lind som också är vanlig i parken. Säkerligen hade det funnits fler sydliga arter om jordarna i området varit kalkrikare och terrängens brutenhet större.

Bland de få nordliga inslagen är myskmåra kanske det bästa exemplet. Arten har en i huvudsak mellannorrländsk utbredning men når söderut till Värmland, Västmanland, Östergötland och Uppland. Den är en utpräglad skogsväxt som ofta förekommer i vildmarksartad terräng med block, klippor eller raviner. Vid Färnebofjärden finns flera lokaler i blockig skog i södra delen av nationalparken. En i huvudsak nordlig utbredning har också dvärgtranbär och dvärgnäckros, men arterna förekommer även i södra Sverige. Nordslamkrypa är vanligast i Norrlands lågland men har tidigare funnits även i Bohuslän. Den har betraktats som utgången från Västmanland men den är under denna inventering återfunnen i landskapet. En snarlik utbredning har ävjepilört som nu förekommer från Värmland och Uppland till Norrbotten.

I några avseenden skiljer sig Färnebofjärden från kustmynnande åar i Gästrikland. Där saknas i de flesta fall ek men istället tillkommer strandväxter som safsa och hampflockel som trivs i forsmosaiker av liknande typ som finns i Dalälven. Färnebofjärdens nationalpark uppvisar ingen orkidéprakt. Bara sju olika orkidéer har hittats, vanligast är knärot som gynnas av den stora andelen gammal mossrik skog.

Vegetationsöversikt

En knapp tredjedel av den 10 500 ha stora nationalparken är skogsklädd, en tiondel utgörs av öppna våtmarker och fyra tiondelar består av vatten. Det flacka landskapet med små höjdskillnader medför att älvens vattenområden är grunda. I vikarna breder starrmader och vassar av säv eller bladvass ut sig. Utanför vassarna finns bälten av flytbladsväxter, särskilt gul näckros och vattenpilört. På djupare vatten finns inte mycket vegetation. I grunda exponerade vikar förekommer lokalt rosettväxtsamhällen av braxengräs, notblomster och strandpryl. I de grunda strömmarna kring Gysinge förekommer en artrik och prunkande flora av strand- och vattenväxter med äkta förgätmigej och sköldbladsmöja som tongivande element.

Lokalt och särskilt kring Tyttboforsarna i väster finns lerbottnar med ävjebroddssamhällen som blommar upp vid långvarigt lågvatten. Floran av ävjebroddsväxter är här mycket artrik och i det närmaste komplett med många nu rödlistade arter.

På de flacka landområdena intill stranden vidtar vidsträckta svämkärr eller älvängar som kan omfatta kvadratkilometer stora sjöar. Dessa högvuxna och tidvis översvämmade våtmarker är mycket viktiga och karakteristiska för Färnebofjärden. I de nedströms liggande fjärdarna är motsvarande våtmarker delvis skadade av överdämning och korttidsreglering. I kantzoner mot fastmarken finns ofta busksnår av olvon, brakved och gråvide. Lokalt förekommer små skogsbestånd av gråvide.

De lövrika svämskogarna representerar en av Färnebofjärdens främsta kvalitéer. I området finns både gammal naturligt sammansatt och skiktad skog och bestånd uppkomna efter upphörd hävd. Svämskogsbältet är ofta ganska smalt och inte mycket mer än ett tiotal meter brett. Lokalt förekommer örtrik löv- eller blandskog med stort inslag av ädla lövträd och en artrik undervegetation. Även om skogen i nationalparken generellt är lövrik med vackra exempel på svämskogar av ek och asp dominerar barrskogen. Dels ingår en stor andel tall i svämskogarna dels finns stora områden med gammal mossig barrskog i nationalparkens södra del. Stora obrutna block av blandbarrskog breder ut sig kring Storån, på Öbynäset, vid Tinäset och på Torrön.

Artantal

Totalt har ca 527 kärlväxter påträffats inom nationalparken varav 20 är rödlistade. Det kan jämföras med skötselplanen för nationalparken (Naturvårdsverket 1999) som uppger ungefär 270 kärlväxter varav två rödlistade (sumpviol och höstlåsbräken). Av de 527 kärlväxterna är 8 taxa under artnivå. Småarter inom de stora apomiktiska grupperna maskrosor, hökfibblor och majsmörblommor har inte utretts. Däremot har olika arter av daggkåpor särskilts.

Ett tjugotal arter har avslöjats vid fältinventeringen till denna rapport, övriga är kända sedan tidigare och många har uppmärksammats vid florainventeringarna i Uppland och Gästrikland under 1990-talet. Det går givetvis att hitta fler arter eftersom inventeringarna inte varit heltäckande. Artantalet begränsas dock starkt av att andelen kulturmark är liten. I området finns ingen odlad mark, inga torrängar eller betesbackar, inga större vägar och över huvud taget få kulturskapade miljöer. Artstocken är begränsad till vad som kan hittas i skogen, på stränder, i våtmarker och vatten.

Särskilt värdefulla lokaler

Intressanta lokaler med artrik eller spännande vegetation och kärlväxtflora finns på många ställen. Ett tiotal lokaler har här valts med lite olika karaktär och flora.

Herrgårdsholmens sydspets

Herrgårdsholmen ligger i huvudsak utanför nationalparken. Precis på gränsen mot parken finns en långgrund fast gyttjebotten med värdefull ävjebroddsvegetation. Vid varaktigt lågvatten blottläggs ett 100 m långt och 5-20 m brett bälte av naken lerbotten. Delar av bottenarna kläds snart av en tät ljusgrön matta av nålsäv. På nakna ytor kan även smålånke och tretalig slamkrypa ses i mängd. Ävjepilört, nordslamkrypa och ävjebrodd förekommer mer sparsamt. Området betas av får men de tycks sällan gå ner på stranden. Kanadagässen gör troligen större nytta genom att beta ner omgivande starr- och gräsvegetation.

Sjöforsen

På ömse sidor om Sjöforsen finns flera grova ”märkesekar” och en överraskande rik markflora. Hassel och storvuxna lindar förekommer rikligt. Fältskiktet är örtrikt men domineras av högvuxna gräs – särskilt hässlebrodd där granen gallrats ut eller ringbarkats. Intressanta inslag är lundväxter som storrams (ymnigt på Mattödelen) och långsvingel. Att markförhållandena är rikare indikeras också av arter som skogstry, trolldruva, blåsippan, vårärt och vippärt (Gärdsvekarna).

Sevedskvarn

Kring entrepunkten och lederna vid Sevedskvarn finns en rik och varierad vegetation med flera intressanta arter. I strömmarna mellan småöarna kan man fascineras av en frodig och färgrik örtflora med arter som fackelblomster, äkta förgätmigej, vänderot, kabbleka, knölsyska och åkermyntha. I vattnet böljar hårslinga, gräsnate, sköldbladsmöja och på flera ställen går det att hitta den sällsynta klolånken. På solexponerade bryn på några småholmar blommar bestånd av krissla. Längs lederna både norrut och söderut finns förekomster av sumpviol. Bestånden kring det spångade svämkärret Bändan är troligen de rikaste i nationalparken.

Lövlunden vid norra brofästet (norr om toaletterna) är en av de finaste ädellövblandskogarna i nationalparken med högresta lindar, ask, ek och hassel. I fältskiktet finns vårärt, underviol, trolldruva, storrams och långsvingel. De två senare uppmärksammades redan 1919 av Erik Almquist. I en svacka finns en liten sumpskog med klibbal och massvegetation av frodvuxen missne.

På småöarna uppströms broarna finns fina exempel på örtrika älvängar. Här finns mycket fyrkantig johannesört, videört, kärrvial, kärrtistel, ängssyra, flenört och gökblomster men allra mest grenrör. Särskilt Nötholmen innehåller torra ännu öppna ängar uppbyggda av svämsediment.

Fiskarängsholmarna SV

Området som ligger nära yttergränsen av nationalparken är ett fint exempel på ett klubbalkärr. Sumpskogen innehåller rikligt med rankstarr, gul svärdslilja och kabbleka. Viktigast är dock den rika förekomsten av sumpviol. I andra delar av lövsumpskogen ersätts al delvis av björk och marken täcks av skogssäv. Mot fastmarkskanten växer majsmörblomman *Ranunculus imitans*.

Finnbyggeöns sydspets

På sydspetsen av ön finns en lerig finsedimentstrand som blottas vid lågvatten. Den öppna

stranden är då 150 meter lång och 6-10 meter bred. Lågvattensommaren 2013 avslöjades en intressant ävjebroddsvegetation dominerad av nålsäv, smålånke och tretalig slamkrypa. Förekomsten av ävjepilört omfattar några tusen plantor (uppskattad till 2500 exemplar 2013) och här finns även ävjebrodd och nordslamkrypa.

Vedöarna och Isön

Skogen på Isön, västra och östra Vedön får tjäna som nationalparkens finaste representanter för orörda blandskogar. Framför allt finns här bra exempel på svämskogar av ek, tall och asp som fått utvecklas fritt. De inre av Vedöarna innehåller mer gran och ofta ett skikt av lindbuskage som tycks kunna hävda sig ganska väl mot granen genom att utnyttja luckor med stormfälld skog.

Torrön

Den stora skogsklädda och vildmarksartade Torrön innehåller lokalt en rik flora. Ön domineras av 150-årig mossrik granskog. Marken kan vara storblockig och svårframkomlig av nedfallna trädstammar. På flera ställen finns ett buskskikt av lind och en örtrik flora med vårärt, vippärt och skogsvicker. Fristående block kläds av stinksyska och getrams. Trolldruva, underviol och myskmåra finns på flera platser. Längs stränderna finns svämkärr med typisk flora men på västra sidan av den trekantiga ön är också inslaget av hästskräppa stort. På södra stranden hittades några exemplar av ävjepilört vid lågvattenlinjen. På ön finns gamla inägor som återerövrats av skogen. Kolbottnar vittnar också om tidigare skogsanvändning.

Brattnäset

I området kring Skekarsbo finns uddar där flacka klipphällar sluttar ut i vattnet. Vegetationen innehåller just inga rariteter men är karaktäristiskt utformad med ljung, brakved, krypvide, knägräs, blåtåtel och fackelblomster i strandens övre del. I vattnet finns ruggar av vasstarr, bunkestarr och blåsstarr. I leriga fickor kan man hitta, strandranunkel, nålsäv, dyveronika, vekt braxengräs och strandpryl. Liknande vegetation finns på flera ställen i området mellan Sissuddarna och Kallviken. På Brattnäset växer den rödlistade ängsskären i kanten av strandskogen.

Kölforsån

Kölforsån är den stora sjön Hallarens utlopp mot Storån och Dalälven. På 1600-talet fanns här en damm som tvingade Hallaren att rinna av åt Sagån och Mälaren istället. Senare sänktes hela systemet för att vinna åkermark genom att Kölforsån fördjupades. Av vattenvegetationen att döma är hela systemet mycket näringsrikt. Överallt där vattnet är tillräckligt grunt och stilla för att vegetationen ska få fäste kläds stränderna med örter. Näringsgynnade vatten- och strandväxter som fackelblomster, sprängört, besksöta, dyblad, vattenstäckra, blomvass, pilblad, och stor andmat är vanliga. Mellan vägbron och Lillsjön är vattenståndsväxlingarna så stora att en naken grusig strandzon har bildats. På den vid lågvatten blottade näringsrika jorden grov mängder av strandbräsma i skydd av stora buskage av gråviden. Det är en konkurrenssvag och rödlistad art som här har en av sina nordligaste växtplatser.

Öster om Högsberga (Kölförstorpet) finns en örtrik liten ravin. Här växer hassel och även flera gamla almar. Detta är den enda kända lokalen för myska i nationalparken. I närheten finns fler intressanta växter. Lind är vanlig i hela området och på blocksamlingar kan man hitta springkorn och dvärghäxört. Även på västra sidan av Lillsjön finns en artrik lundartad flora varifrån arter som dvärghäxört och sprödarv rapporterats.

Dragmossen

Namnet till trots är Dragmossen ett stort kärr. Centralt i västra delen av den helt öppna myren

finns stora ytor med lösboten- eller mjukmattemosaiker. De karakteriseras av mattor av vitag och vitstarr med låg pors, dybläddra, småsileshår och låga mossetuvor. Vegetationsytorna är blöta men bär att gå på. Lokalt förekommer även brunag. I norra delen av myren lär även ett område med rikkärr finnas men i övrigt får vegetationen att klassas som fattigkärr.

Herrholmen

Kring Herrholmen intill Storån finns mycket gammal blandskog av gran och asp. Här finns fina exempel på svämskogsbårder med asp. De höga och grovbarkiga asparna har klarat sig från bäverangrepp. I svämskogen växer även jättestarr. Herrholmens norra del är en pampig blandskog av lågörttyp. I örttäcket ingår bl.a. blåsippa, vårärt, getrams, trolldruva, harsyra och ormbär.

Tyttboforsarna mellan Härsingen och Balforsen

Mellan Hovnäs och Stadarna tvingas Dalälven in i en samlad trång sektion omgiven av höjder. Mellan de strida forsarna vid Härsingen, Balen och Tyttbo finns avsnitt med något lugnare lopp. Nedströms Balforsen är stränderna renspolade och storblockiga men uppströms forsen finns leriga sediment som blottas vid lågvatten. Området kring utvidgningen vid Vreten och Klingvallsviken på ömse sidor om älven är nationalparkens viktigaste lokal för ävjebroddsväxter. Här finns stora mängder ävjepilört tillsammans med andra ekologiskt likartade arter som rosenpilört, strandpilört, tretalig slamkrypa, rödlånke, fyrling och ävjebrodd. I strandzonen ovanför de blottade lerbottnarna finns bälten av vasstarr och gles sjöfräken men ingen vass eller säv. Lågvattensommaren 2013 grodde även bågsäv på de blottade bottnarna. Troligen utvecklas inte ävjebroddsvegetationen varje år men genom den stora vattenståndsamplituden i den trånga älvpassagen har konkurrerande vass- och vedvegetation svårt att få fäste.

Stadarna och Fäbodviken

Vid Tyttboforsens mynning finns några mindre områden med finsedimentbottnar med ävjebroddsvegetation. Här förekommer tretalig slamkrypa, enstaka nordslamkrypa, någon planta av rödlånke och en del ävjepilört. Flera exemplar ävjepilört noterades bl.a. i den nötbetade leriga strandängen vid Stadarna.

Täljkniven

Här finns en högrest gammal barrskog som representerar ett av de mer orörda bestånden i parken. Fältskiktet är örtrikt med blåsippa, getrams och många ärtväxter, däribland vippärt.

Tinäsudden

På den yttre spetsen av Tinäset finns gammal granskog med stort inslag av lind kring de blockiga höjderna. Floran är överraskande örtrik med trolldruva, blåsippa, skogstry och vårärt. Längs Tinäsets östra strand finns rika förekomster av krissla i den övre delen av stranden. En gammal uppgift för blåhallon finns också, men den växten har ännu inte återfunnits.

Diskussion kring olika skötselåtgärder

Här ges några synpunkter på skötselåtgärder, både sådana som förekommit eller planeras och sådana som kan vara lämpliga för vegetation och flora. Skötselinriktningen utgår från att nationalparkens "naturliga" vegetation och flora ska bevaras och att vissa åtgärder ska göras för människors tillgänglighet.

Naturvårdsbränning: Bränning har planerats och genomförts på mindre områden vid Altsjön och Alderbäcksrör i södra delen av parken. Spontana bränder har uppstått på några ställen bl.a. brann ett område vid Storån 2013. En undersökning av effekterna på floran gjordes efter bränningen vid Altsjön 2009 (Ståhl 2009).

Bränning på barrdominerade moränmarker i nationalparken får betraktas som en del i den naturliga dynamiken och det finns inga kärleväxter som generellt skulle hotas av bränning på sådan mark. Brandberoende kärleväxter är inte kända från parken. Det är dock fullt möjligt att åtminstone svedjenäva kan finnas i fröbanken på något rikare skogsmark. Särskilt områden med stort inslag av ärtväxter är intressanta ur detta perspektiv. Sådana skogar finns på många ställen. T ex på Torrön, Öbyhalvön, Gärdsväkarna och längs Storån.

Granhuggningar: Ringbarkning och uthuggning av gran har genomförts på några ställen, t.ex. på Gärdsväkarna vid Sjöforsen och på närliggande del av Mattön. Detta har resulterat i hyggesliknande effekt med ett massivt uppslag av gräs. På Mattön framför allt av hässlebrodd. Om man strävar efter att behålla en örtdominerad flora är det viktigt att behålla ett slutet kronskikt. Med ökad ljus- och näringstillgång gynnas gräsen starkt. Även om örterna finns kvar torde det ta flera årtionden innan gräsen återgår till en mer begränsad omfattning. Särskilt i lundartade skogsmiljöer med ädla lövträd och örtdominerad flora bör detta vara ett skäl undvika gallringar.

Svämskogar: Äldre svämskogar som utvecklats tämligen fritt utan röjningar har naturligt en stor trädslags- och åldersblandning. Både gran och tall ingår naturligt tillsammans med lövträd som ek och asp. De är nu i större eller mindre utsträckning påverkade av älvens långtidsreglering men representerar sannolikt Nedre Dalälvens mest ostörda svämskogar. Ur vegetationssynpunkt kan det finnas skäl att låta dessa bestånd utvecklas fritt även om svämpåverkan avtagit genom regleringen.

På många öar med svämsediment finns täta bestånd av asp eller gran- och tallungskogar som etablerats efter igenväxning sen slätterhävden upphört. Bestånden förefaller onaturliga men det är svårt att veta vad som är den naturliga skogsstrukturen och hur de ska hanteras.

Märkesträd: På några ställen finns gamla jätteekar som tidigare stått mer öppet under hävd och nu förtvinat omgärdade av uppväxande granar. Sådana särpräglade ekjättar får ses som kulturhistoriska minnesmärken och bör om möjligt frihuggas. Eken som art är inte hotad i området och det är tveksamt om det är motiverat att generellt frihugga ek.

Älvängar och svämkärr: I området finns både exempel på forna ängsmarker som vuxit igen och sådana som fortfarande är förvånansvärt öppna. Igenväxning sker ofta med gråvide, björk och asp. I vissa fall med gran eller tall. Det är troligt att älven genom erosion och

översvämningar innehållit naturligt öppna fuktängar. Sådana miljöer finns på andra håll i naturliga flodsystem. I en sluten grässvål har vedväxterna svårt att etablera sig. Det går givetvis inte att upprätthålla den mängd öppen fuktäng som fanns i området under ängsbrukets glansdagar i slutet av 1800-talet. Hävd har återupptagits på några ställen, vid Åsbyvallen, Ängsötorpet och på Stadarna. Referenser som visar hur landskapet tidigare sett ut och brukats är av naturhistoriskt och kulturhistoriskt värde. Det bör vara självklart att några sådana områden finns representerade i nationalparken som representerar den mest orörda och lättillgängligaste delen av Nedre Dalälven. Det är särskilt viktigt att sådana exempel finns i anslutning till tillgängliggjorda besökspunkter. I detta avseende är älvängsmiljöerna vid Sevedskvarn bättre lokaliserade än Åsbyvallen och Ängsövallen.

Även i blöta starkt översvämningspräglade svämkärr sker troligen en viss igenväxning med gråviden. Ofta sker detta genom att videbuskagen tillväxer och utvidgas radiärt. Det har inte gjorts någon analys av hur snabb igenväxningen sker och hur omfattande den är. Det bör vara angeläget att följa dessa förändringar. Det finns dock såvitt bekant inga kärlväxter som hotas eller starkt missgynnas av svämkärrens igenväxning. Det är också svårt att peka på hotade arter som är beroende av älvängsslätter. Bete har generellt en betydligt större naturvårdsnytta genom att betet skapar vegetationsblottor och nakna bottnar. En sådan effekt har åstadkommit vid Stadarna där betande nötkreatur skapat miljöer där ävjepilört m.fl. rödlistade arter kunnat etablera sig.

Ävjebroddssamhällen: Som ovan nämnts har bete generellt en mer gynnsam effekt på dessa miljöer än slätter. Den kvarvarande ävjebroddsvegetationen betingas dock främst av kraftiga naturliga vattenståndsväxlingar och sedimentation eller erosion. De många rödlistade arter som ingår i vegetationen behöver perioder av sommarlågvattnen för att blomma och sätta frukt. Höga flödena och långvariga översvämningarna är dock väl så viktiga eftersom det hindrar vass och starr att etablera sig på bottarna. Långa perioder med högt vatten och uteblivet lågvatten är på kort sikt inget problem eftersom de ettåriga ävjebroddsväxterna kan vila i fröbanken.

Eftersom vegetationen är starkt hotad bör dock utvecklingen övervakas. På de mindre isolerade lokalerna vid Gysinge och Mattön kan det vara lämpligt att röja undan eller slå anslutande vassar i mindre skala för att säkerställa att de inte expanderar ut över de blottade bottarna.

Övriga hotade arter: Sumpviolen verkar klara sig utmärkt utan skötsel. De flesta lokaler har ett glest trädsikt av al eller björk och det är inte så vanligt att den växer helt öppet. Regelbundna översvämningar med pålagring av svämsediment är viktigt för artens trivsel på lång sikt. Sumpviolen bildar kloner genom ett tätt system av underjordiska utlöpare. Den kan också etablera sig från frö på fuktig naken jord. Hävd genom slätter eller bete har tidigare förekommit på de flesta lokaler men det är oklart hur det påverkat arten. Strandbräsman på lokalen vid Kölfors är inte heller beroende av skötsel. Den behöver naken finkornig och näringsrik jord för sin etablering. Sådana vegetationsfria stränder blottläggs nu regelbundet. Förekomsten bör dock följas.

Karaktärsitiska naturtyper i nationalparken

Skogar

Trots stor lövrikedom är Färnebofjärdens skogar dominerade av barrskog av gran och tall. Särskilt i de södra delarna av parken karaktäriseras nationalparken av stora sammanhängande barrskogsområden. 78 % av skogsmarken utgörs enligt vegetationskartan av barrskog (> 50 % barrträd). Lövdominerade skogar finns mest i kantzonen mot vatten och även här är inslaget av barrträd karaktäristiskt. Sammanhängande lövbestånd utgörs oftast av björk eller asp medan bestånd med ädla lövträd så gått som alltid är komponenter i blandskogar. De för nationalparken så viktiga blandskogarna med asp och ek är vanligast på de strömomflutna öarna i norr. I typfallet är de uppbyggda av en moränkärna kantad av svämsediment. Moränmarken som ligger högre kläds av barrskog av gran och tall och sedimentmarkerna eller övergångszonen mot älvsedimenten innehåller ofta blandbestånd av asp med inslag av ek och tall. Skogen på älvsedimenten är yngre än moränkärnas skog beroende på att dessa förr varit öppna slätterängar. En tydlig sådan uppdelning i moränkärna och svämsediment kan ses på Isön, Käringön, Vedöarna, Nötholmen, Skånön m.fl. öar.

Vegetationens och särskilt trädskiktets sammansättning styrs till stor del av hur skogarna brukats. Därför har denna beskrivning koncentrats kring äldre naturskog i området. Yngre bestånd är svårare att karaktärisera och inte heller så intressanta ur naturvårdssynpunkt.

Hällmarkstallskog och åstallskog

Tallskog av torr ris- eller lavtyp finns bara på hällmarker och på rullstensåsen som tvärrar över Färnebofjärden. Ingen av skogstyperna har någon större utbredning – vegetationskartan redovisar 7 ha åstallskog och 15 ha hällmarkstallskog. Å andra sidan skiljer de sig markant från moränmarkernas barrskogstäckte.

På hällar vid Skekarsbo och på några öar i närheten hittar man små hällmarker med ren tallskog och torktåliga lavmattor med ljung och lingon. I vattenhållande fickor på hällarna finns fuktkrävande men anspråkslösa ris och örter som odon, tuvdun och bindvide. På flacka klippöar kan en viss svämpåverkan förekomma vilket medför inslag av andra arter som liljekonvalj och bergrör.

På Älgön, Sandön och Sandöholmarna där Enköpingsåsen sticker upp ur älven finns mycket vacker gammal åstallskog. Det sandiga eller steniga isälvs materialet har ingen vattenhållande förmåga och fältskiktet karaktäriseras av torktåliga växter med lingonris och utbredda mattor av mjölon. Även ljung och ängskovall ingår.

Blåbärsbarrskog och mossrik barrskog

Risdominerade skogar är vanligast. Blåbärsbarrskog är en vanlig typ av skog såväl i parken som utanför. Fältskiktet domineras av blåbär och lingon och ofta finns nästan lika stor andel tall som gran. Blåbärsbarrskogen är knuten till moränmarker och podzoljordar. Enstaka örter ingår. Gullris, kruståtel, rönn, vårfryle, skogsstjärna och linnea brukar vara obligatoriska. Skogens ålder kan växla.

Äldre skog, över 100 år övergår efterhand i mossrik barrskog. Marken är näringsfattig eftersom det mesta av näringsämnen och särskilt kvävet är uppbundet av skogsträden och mykorrhizasvamparna. Den mossrika barrskogen är lätt att känna igen. Här finns stora ytor utan vare sig örter eller ris, istället breder mattor av skogsmossor ut sig över block och kullfallna stammar. Väggmossa, husmossa, kammossa och kvastmossor är vanligast. Inslag av andra örter t.ex. linnea, knärot hör också till bilden. Gammal mossrik barrskog är en vanlig skogstyp i nationalparken. Stora barrskogsområden med mossrik eller risrik barrskog finns bl.a. på Torrön, Tinäset och Öbyhalvön.

Örtrik barrskog och blandskog

Stråk av örtrik barrskog återfinns i blockfattiga svackor mellan moränhöjderna. Det rör sig oftast om ganska små ytor. Skogen innehåller en relativt artrik kärlväxtflora som domineras av vanliga lågorter som ekorrhår, skogsstjärna, skogsviol, stenbår, smultron, skogsfibblor, piprör, vispstarr, blåsippa, gullris, björkpyrola. Lingon och blåbår ingår alltid – ibland finns ett stort antal ärtväxter som gökärt, vårärt, vippärt, häckvicker och skogsvicker. Ofta finns ett visst lövinslag och ibland ingår någon lindgrupp. Visst kulturinslag kan förekomma t.ex. fyrkantig johannesört och teveronika. Övergångar mot blandskog med ädla lövträd och större lövandel är vanliga. Örtrik barrskog finns på många ställen och är särskilt vanlig på Torrön, Öbynäset och längs Storån.

På några ställen finns en oväntat ört- och artrik flora kring stora blocksamlingar på små höjder i skogen. Lövinslaget varierar men vanligtvis är skogen gammal granskog eller blandskog sönderbruten av stormar och svampangrepp. Som regel finns inslag av ädla lövträd, främst lind men även hassel och lönn kan förekomma. Lundväxter som trolldruva, hässlebrodd, harsyra, vårärt, ormbår m.fl. samt en kvävegynnad blockflora med stinknäva, skogsnarv, getrams och ibland myskmåra. Vegetationen har liten utbredning men får ses som ett intressant inslag i de stora barrskogsdominerade skogstrakterna runt fjärden. Exempel finns på Tinäsudden, vid Kölforsån och på Göknäsudden.

Frisk lövskog och blandskog med björk, sälg och asp

Lövrika skogar med björk och andra vanliga lövträd finns på många ställen i nationalparken och har större utbredning än skogar med mycket ädla lövträd. På frisk moränmark finns öppna skogar med björk och ett varierande inslag av barrträd, asp och sälg. Här finns inga ädla lövträd och bestånden är skötta i sen tid. Undervegetationen är ofta örtrik och högvuxen med gräsvegetation av hässlebrodd eller piprör jämte fält av örtbräken. Sådan skog finns t.ex. på Göknäset och Gräsholmen vid Storån.

Örtrik lövskog och blandskog med ädla lövträd.

Små lokala bestånd med hög andel ädla lövträd, åtminstone upp till 50 % förekommer lokalt. De ädla lövträden består av ek, ask, lind och hassel och ibland lönn men ytterst sällan alm. Vegetationen är lundartad med många av växterna från den örtrika barrskogen eller blandskogen men här tillkommer nya arter bl.a. underviol, myska, långsvingel och storrams. Vegetationen finns mest kring forsarna kring Mattön där den påträffats vid Sevedskvarn, Sjöforsen och Gangenån. Ett exempel finns också vid Kölfors i söder.

Svämskog

Svämskog är en särskilt viktig naturtyp i nationalparken. De är vanligen utbildade som en bård mellan de stenbundna moränmarkerna och öppna stränder eller våtmarker längs älven.

Enligt basinventeringen av Natura 2000-habitaten finns totalt 215 ha lövrik svämskog varav 8 ha är svämskog med minst 50 % ädla lövträd. Vanligast är svämskog av asp men de kan också bestå av ek och tall eller alla tre trädslag. Svämskogarna är alltid glesa öppna skogar med undervegetation av liljekonvalj i de högre delarna och av grenrör i de lägre. Inslag av strandväxter som svärdsilja och videört är typiskt liksom vitsippa och buskarna olvon och brakved. Utifrån vegetationen kan de också klassificeras som fuktskogar men marken, som i stort sett alltid består av svämsediment, växlar mellan att vara helt vattendränkt och ganska torr. Svämskogarna är oftast utbredda som en smal bård, alltifrån en trädrad upp till en tio eller tjugo meter bred zon.

Svämskogarna med ek och grenrör vid Nedre Dalälven uppmärksammades av Almquist (1929). Han anger att denna skogstyp bildar en ”smal strandskog, stundom ej bredare än trädskronorna, men utbreder sig flerstädes över ytor på flera hektar. Den översvämmas normalt av vårfloden, som stiger ½–1 m högt på ekstammarna”. Hans beskrivningar är hämtade från området kring Söderfors och Älvkarleby 1917–1923 där lundartade skogar har större utbredning. Almquist anger dock att typen även finns i Gysingetrakten. ”Typen som synes vara okänd i andra landskap, finnes i Gästrikland och Uppland uteslutande vid Dalälven... Ur estetisk synpunkt en av våra vackraste skogstyper, till habitus snarast en »löväng«, men en fullt naturlig sådan”. Han beskriver också kortfattat motsvarande skog av asp med undervegetation av grenrör som vanlig vid Dalälven.

Svämskogarna i nationalparken är ofta igenväxningssuccessioner efter slätterhävd. Marken har tidigare varit helt öppen. Igenväxningen kan få olika förlopp beroende på vilka vedväxter som först etablerat sig men ofta bildas rena aspbestånd. Äldre mer långt gångna successioner med vackert utbildade blandlövbårder finns på de mer orörda skogarna kring t ex på Vedön, Isön, Sissudarna och på Herrholmen vid Storån.

Gråvidesnår

Gråvide är det vanligaste videt i parken. Kanzoner mellan skog och älv eller mellan skog och våtmarker intas ofta av en svårforcerad bård av buskvegetation av gråvide, brakved och olvon. Gråvide kan utvecklas till småträd och ensamt bilda bestånd av halvliggande upp till 10 meter höga stammar i svämzonen. Marken utgörs av svämsediment som torkar ut på sommaren. Undervegetationen är glesare än på öppen fuktäng. Älggräs, revsmörblomma, och grenrör är typiska. I buskskiktet ingår ofta även björk, svartvide eller jolster. Exempel på denna vegetation finns vid Mackmuren och Sevedskvarn. Vegetationskartan redovisar 40 ha videbuskmark i nationalparken.

Lövkärr

På permanent våt–fuktig mark finns lövskog eller blandskog av klibbal, björk och barrträd. Ofta är skogen gles. Vissa är mycket blöta med kvarstående vattensamlingar (klibbalkärr) andra ligger på fuktig organisk jord och då med större inslag av gran (klibbalstrandskog). I klibbalkärren växer träden på socklar med ytor med blöt delvis naken jord emellan. Rankstarr och topplösa är obligatoriska liksom ormbunkar som majbräken. Ibland finns stora bestånd av missne. Älggräs, svärdsilja, kabbleka, hallon, tuvtåtel brukar också ingå. I några av klibbalkärren finns sumpviol. I magrare typer kan trädskiktet domineras av glasbjörk istället. Ofta sammansätts då undervegetationen av stråväxter som skogssäv. Lövkärr har en förhållandevis liten utbredning i nationalparken. Totalt finns 192 ha karterad lövsumpskog i vegetationskartan. Flera klibbalkärr finns kring Mattön.

Stränder och vatten

Nära nog 40 % av nationalparken täcks av vatten och området är i hög grad en mosaik av olikformade vattenytor alltifrån öppna fjärdar till strida forsar och tillrinnande småbäckar. I stort sett alla vattenytor står i kontakt med älvens huvudflöde. Helt skild från älven är nog bara den myrkantade Måltidssjön. Det innebär att stränder och vattenområden delar vatten av i grunden samma näringsinnehåll, vattenfärg och pH. De skillnader som uppstår längs vägen är inte så stora och älven kännetecknas av brunfärgat, näringsfattigt, men välbuffrat vatten. Siktdjupet är vanligen mellan en och en halv och två meter. Däremot varierar vattenhastighet, exposition, strömmar och bottenförhållanden starkt vilket får stor betydelse för vegetationens sammansättning. Lokalt tillförs näringsrikare vatten från tillrinnande åar. Detta gäller framför allt Storån där den tillrinnande Lillån som avvattnar sjön Hallaren är betydligt näringsrikare än älvens huvudflöde.

Öppna vattenytor

Öppna vatten på större djup än 2 meter hyser ingen högre vegetation. Långskottvegetation av natearter och slingor förekommer inte på djupt vatten men är vanligt i strömmande vatten där vattendjupet är begränsat och pålagringen av sediment inte är så stort. I särklass vanligast är hårslinga och sköldbladsmöja. Båda kan bilda täta bestånd och är alltid närvarande i strömmarna. Hårslinga är den kanske vanligaste vattenväxten i hela området. Andra långskottväxter är betydligt ovanligare. En art som ålnate förekommer mycket sparsamt och bildar inte sammanhängande bestånd som i bräckt vatten och i större klarvattenssjöar i regionen. Troligen påverkas vattenvegetationen starkt av det brunfärgade vattnet som utestänger solljus på större djup.

Långskottsvegetation i öppna forsar

De stora steniga forsarna kring Gysinge och Sevedskvarn innehåller en blandning av strand- och vattenväxter. Typiska arter är framför allt hårslinga, sköldbladsmöja, näckmossa och äkta förgätmigej som uppträder amfibiskt i det rikt syresatta vattnet. Mellan böljande slingor av sköldbladsmöja och hårslinga kan man hitta klolånke och gräsnete. I kanterna av forsen finns kabbleka, vasstarr och vattenmåra.

Flytbladsvegetation

Alla skyddade vikar och lugnflytande åar pryds av flytbladsväxter. Gul näckros är vanligast och mycket talrikare än vit näckros. Flytbladsvegetation kan finnas både innanför och utanför vassarna. Flytbladsvegetation förekommer både mycket grunt och ned till ett par meters djup. Vattenpilört, som är en verklig karaktärsart för Färnebofjärdens vatten, växer något djupare än näckrosorna. Mindre vattenytor utanför vassarna domineras ofta av denna art. Lokalt kan även gäddnate ingå i flytbladssamhällena. I diken eller avsnörda fåror med näringsrikt vatten förekommer även flytbladsvegetation av lemnider (andmat, stor andmat, dyblad). Flytande mattor av andmat har bland annat hittats i Lillån i söder och vid Fäbodvallen i norra delen av parken.

Kortskottsvegetation på hårbottnar

Kortskottsväxter (isoetider) är vanliga i Färnebofjärden. På åtskilliga ställen uppträder glesa mattor av strandpryl, braxengräs, strandranunkel och notblomster. Sådan kortskottsvegetation kan finnas på sandiga eller steniga bottenar i anslutning till rullstensåsen (Sandöarna m.fl.). Strandpryl kan här vara vegetationsbildande på mindre ytor. Oftast förekommer viss inblandning av hårslinga, gles säv och vass. Samma vegetation finns också i anslutning till

utskjutande klippvallar i fjärden. Intill de renspolade hållarna finns ofta små långgrundna vikar med småsteniga bottenar, leriga fickor och ett varierande organiskt påslag. Notblomster, strandranunkel och vekt braxengräs växer grundast. Styvt braxengräs och strandpryl växer ofta djupare men såväl strandpryl som notblomster och vekt braxengräs kan även hittas på land när vattenståndet är lågt. Även löktåg som oftast hittas på stranden tillhör denna flora. Vegetationen begränsas både av bottenarnas struktur och av utbredningen av täta vassar. Kortskottväxterna behöver väl syresatta bottenar och rent, helst klart vatten för att trivas. De klarar å andra sidan att växa i mycket näringsfattiga miljöer genom effektiv hushållning med näringsämnen. Troligen har denna vegetation minskat genom igenväxning och ökad pålagring av organiska sediment.

Kortskottsvegetation på finsediment - ävjebroddsvegetation

På vissa platser förekommer även kortskottsvegetation på nakna frilagda bottenar av lera eller andra finkorniga mineraljordar. Denna vegetation är mycket karaktäristisk och brukar kallas ävjebroddsvegetation. Vegetationen är förlagd till vattenstranden (hydrolittoralen), den del av stranden som ligger nedanför medelvattenlinjen och oftast står under vatten. Trots att naturtypen är marginellt utbredd är den mycket intressant ur naturvårdssynpunkt eftersom den innehåller en rad specialiserade och numer rödlistade växter.

Växtligheten karaktäriseras av små ettåriga örter. Ofta syns redan på håll en ljusgrön matta av nålsäv. Vi närmare betraktelse kan fler arter som fyrling, tretalig slamkrypa, nordslamkrypa och ävjebrodd avslöjas. Här förekommer också den sällsynta ävjepilörten som nästan alltid får sällskap med bitterpilört och andra pilörter. Vid Tyttboforsarna noterades ävjepilört, bitterpilört, rosenpilört, strandpilört, vanlig pilört, vattenpilört och trampört på en och samma strandremsa.

Ävjebroddsvegetation har främst påträffats vid Tyttboforsarna i nationalparkens västra del. Här finns en närmast komplett flora av ävjebroddsväxter. Ett mindre centrum för ävjebroddsfloran är Gysinge med två fina ävjebroddslokaler (Herrgårdsholmen och Finnbyggeön). Växtligheten skiljer sig åt genom utbredningen av nålsäv. Vid Gysinge är nålsäv dominerande men i Tyttboområdet förekommer den ganska sparsamt eller saknas.

En förutsättning för dessa arter är tillgången till nakna periodvis blottade bottenar. Detta kräver i sin tur att vassar av säv, vass, jättegröe och sjöfräken uteblir. Tyttboområdet är en tröskel där älven trängs ihop i en smal fåra omgiven av höjder. Vattenståndsamplituden blir betydligt större än i den flacka Färnebofjärden, troligen flera meter. Vattenståndsväxlingarna är här alltför stora för att högvassar skall kunna utvecklas. Det strömmande vattnet utsätter också vegetationen för erosion, viket säkert är betydelsefullt. Även vid ävjebroddslokalerna i Gysinge är strömmarna högst påtagliga under vårflod. Vid Finnbyggeön sker troligen också en viktig pålagring av älv sediment (bricklera).

Genomgående är ävjebroddsvegetationen knuten till områden med dvärgvassar av vasstarr och norrlandsstarr, som har en begränsad nedre räckvidd.

Ävjebroddsvegetationen har säkerligen förr haft större utbredning då älvens stränder hävdades med slåtter och bete. Bete är mycket positivt för vegetationens utbredning. Även slåtter har troligen positiv effekt genom att det hindrar utbildandet av högvassar och genom att vegetationen blir glesare och bildar mindre förna. Naturliga vattenståndsväxlingar med varaktiga lågvatten såväl som högvatten är en grundförutsättning för denna älvstrandsflora.

En viss förstärkning av ävjebroddsvegetationen bör eftersträvas vid skötseln av nationalparken som motvikt till den antropogent betingade igenväxningen med högvassar.

Ävjebroddsväxter i Färnebofjärdens NP

Art	rödlistad	antal lokaler
ävjepilört	NT	10
rödlånke	NT	4
ävjebrodd	NT	8
bågsäv	NT	3
fyrling	NT	7
nordslamkrypa	VU	8
tretalig slamkrypa		>10
rosenpilört		3
nålsäv		>10
smålånke		>10
strandpilört		5
bitterpilört		>10
sumpnoppa		>10
gulkvale		ca 4



Strand med ävjebroddsvegetation vid Vreten uppströms Balforsen. I bilden kan bitterpilört, ävjepilört, ävjebrodd, bågsäv (i nedre vänstra hörnet), smålånke, sumpnoppa och tretalig slamkrypa identifieras.

Blottad gyttja- och torv

Vid lägsta lågvatten blottläggs lokalt bottnar av torv eller gyttja. Störst förekomst finns vid Lilla Gångborn (gyttja), Gräsholmarna (gyttja), Hundmyran (torv), Jägern (gyttja) och Långvindängen (torv). I Kalvviken utanför Aspängarna finns även en flytande torvö av likartad karaktär. De lösa bottnarna saknar till stora delar av högre växtlighet och floran är artfattig och inte alls så intressant som ävjobroddsvegetationen på blottad mineraljord. På fastare partier förekommer lokalt arter som löktåg, svalting, trådtåg och nålsäv. Lokalt förekommer vattenblink och veksäv.

Högvassar

Högvuxna vassar är vanliga längs stränder av lugnflytande älvsträckor och i vikar i fjärdarna. De består av bestånd av vass, säv eller jättegröe. Olika arter kan bilda bestånd på olika ytor i samma område men blandbestånd förekommer sällan i täta vassar. Sävs är den mest utbredda beståndsbildaren följd av vass. Jättegröe förekommer mer lokalt och i allmänhet i anslutning till eutrofa åutflöden. I den kraftigt modifierade Hedesundafjärden är jättegröe mer tongivande längs stränderna. I täta vassar finns inte utrymme för andra vattenväxter men ofta finns luckor med flytbladsvegetation i vassarna.



Blottade gyttjebottnar utan högre vegetation vid Lilla Gångborn.

Dvärgvassar

Täta starrbälten av vasstarr, norrlandsstarr och bunkestarr möter på många ställen älvens vatten. Här finns ingen skarp gräns mellan våtmark och vatten. Innanför vattenbrynet benämns samma vegetation svämkärr eller sumpkärr.

Näringsrika laguner

Små skyddade vattenytor omgivna av högvassar. Lösa grunda gyttjebottnar och blandad vattenvegetation av flytbladsväxter, eleoider och helofyter. Det är en förhållandevis artrik vattenvegetation med arter som vattenpest, trubbnate, kransslinga, vattenbläddra, vattenaloe, kalmus, igelknoppar, märke, vattenstakra, stor andmat, andmat, näckrosor, dyblad, hästsvans, bunkestarr, gles säv och vass. Sådana näringsrika vikar finns t.ex. längs Storån, vid Fågelåns mynning, vid Fäbodvallen och vid Stavnäs.

Erosionsstränder - grus-, sten-, block- och klippstränder

I vindexponerade lägen med fasta sten- och blockstränder finns oftast inga eller bara tunna vassar. Vegetationen blir här artrikare. Erosionshak kan förekomma. Typiska arter är äkta förgätmigej, fackelblomster och strandlysing som kan bilda en tydlig zonerings längs

stränderna. Åkermynta, trådtåg, blååtäl, rörflen, strandranunkel, flockfibbla, vitmåra, rödven är också typiska. Erosionsstränderna övergår gradvis i skyddade stränder med större inslag av stråväxter.

I strandens övre del i övergången mot skog tillkommer arter som ljung, odon, fårsvingel, knägräs, norrlandsviol, liljekonvalj, vitmåra och berggrör. Denna vegetation är mycket typisk för många exponerade klipp- och blockstränder i parken. På denna nivå eller något lägre förekommer lokalt krissla, som mer har karaktären av brynväxt.

Öppna klippstränder på flacka hållar finns på uddar och småöar i östra kanten av Färnebofjärden från Kalvön till Bårbyhällan. Vegetationen är ofta av ganska blandad karaktär och av varierad utformning. Några typiska arter är blåsstarr, vasstarr, ärtstarr, äkta förgätmigej, dyveronika, strandranunkel, rörflen, krypvide, ängsvädd, flockfibbla och fackelblomster. Även strandgyllen och ibland sumpfräne förekommer ofta men sparsamt på dessa lokaler. Vid Brattnäset förekommer ängsskära i strandens epilittoral.

Skyddade stränder

Längs många stränder längs älvsystemet övergår våtmarker gradvis i vattenvegetation av hög- eller lågvassar. Strandzonen blir här smal och otydlig. Typiska arter är svärdsilja, bunkestarr, topplösa. På fasta blockiga stränder saknas egentlig strandvegetation och skogsträden når ända ned till vattenbrynet

Våtmarker

Mossar

I söder och väster finns de stora mossarna Öbymossen, Snögårdsmossen och Svarrviksmossen. De är svagt välvda högmossar. Svarrviksmossen har tydligast högmossekaraktär genom att den omges av laggkärr, har en skönjbar kantskog och tendens till öppet mosseplan i centrum. Även Ömossen, norra delen av Lindebergsmossen och Aspängarna är mossar där antydning till mosseplan och kantskog är tydlig på flygbilder.

Där det finns ett öppet mosseplan finns mossevegetation utan trädskikt eller med glesa låga tallar. Sådan fastmattemosse domineras av vitmossor (t.ex rostvitmossa, *Sphagnum fuscum*), renlavar, tuvdun, tranbär, sydkråkbär, rosling, nordtranbär, hjortron och rundsileshår. Mossarna är här relativt torra och rika på ris.

Mjukmattor av mossevegetation saknas eller har åtminstone av mycket liten utbredning. I vegetationskartan anges mjuk fastmattemyr som kan vara antingen mosse eller fattigkärr, troligen mest det senare .

Skvatramtallmosse

Stora delar av mossarna intas av gles tallskog och högvuxna ris där skvatram är en dominerande art. Även odon, ljung och tuvdun är viktiga arter. Om skogen är gles finns ofta hjortron. Skvatramtallmosse är en lätt igenkännlig och mycket vanlig vegetationstyp i södra delen av nationalparken och på Öbynäset. I mossarnas centrala delar är tallskogen i regel glesare och lägre (tallmosse i vegetationskartan) för att centralt övergå i öppen fastmattemosse.

Fattigkärr

De myrar som ligger utom älvens räckvidd utgörs förutom av mossar av fattigkärr. De består i allmänhet av ganska blöta fastmattor på en plan kärryta. Utifrån vegetationen kan de klassificeras som trådstarr-porskärr. Trådstarr är alltid den överlägset vanligaste arten och nästan alltid finns ett lågt buskskikt av pors med inblandning av blååtäl, vattenklöver, tuvdun, kärrspira och hirsstarr. I blötare delar med glesare växtlighet kan vitag, dystarr och strängstarr ingå. Kärrarna kan vara öppna men ofta finns ett glest trädskikt av tall. Bottenskikt av mossor finns mest där vegetationen är gles. Orkidéer saknas eller är mycket sparsamt företrädda.

Fattiga trådstarr-porskärr finns bl.a vid Dragmosshalsen, på delar av Lindebergsmossen, kring Östasjön och i de centrala delarna av Gärdsvekarna. Det finns flytande övergångar mellan trådstarrkärr och andra typer av högstarrkärr. Däremot är gränsen för utbredningen av pors ofta markant. I kärr där pors bildar buskskikt saknas troligen svämpåverkan eller också är svämvattnet mycket näringsfattigt.

Den centrala delen av den stora myren Dragmossen intas av en annan typ av kärrvegetation. Här utgörs kärrytan av helt öppna, blöta mjukmattor eller lösbottnar med lågvuxen stråvegetation. Kärrmattorna håller att gå på, men vattnet når upp till anklarna. Fält av vitag växlar med vitstarr och låg klen pors. På låga mossetuvor växer tranbär och rosling. Småsileshår och brunag ingår också. Enstaka brunmossor förekommer t ex korvskorpionmossa och guldspärrmossa men mer utpräglade rikarter saknas. En liknande vegetation finns på västra sidan av Östasjön men här har lösbottnarna vuxit igen till fasta mattor med tät päls av vitag och brunag

Rikkärr

Egentliga rikkärr har inte påträffats under inventeringen men anges i inventeringen av mossor i nationalparken (Pettersson 2005). Medelrikkärr uppges här nordost om Tyttbo, vid Gärdsvekarna, i Hästbäcksängen och i norra delen av Dragmossen.

Svämkärr (sumpkärr)

Stora vidder med öppna starmader är kännetecknande för Färnebofjärdens nationalpark. Vegetationen är formad av älvens översvämningar. Vid vårflo den står de under vatten och vid lågvatten är de torra och fasta. Att de verkligen översvämmas brukar kunna ses på rester av ilandfluten säv. De skiljer sig i flera avseende från myrar som vanligtvis betingas av högt grundvatten, stark tillrinning och begränsad avrinning. Till skillnad mot myrar sker ingen egentlig torvbildning och marken består av kladdiga finsediment med inblandning av växtrester. Våtmarkstypen kallas ofta för sumpkärr men i denna inventering kallas de istället svämkärr som en parallell till svämskog och för att understryka att vattenytan inte är stillastående. I vegetationskartan (2004) har de karterats som sumpkärr eller högstarrkärr. De upptar tillsammans nästan 600 ha eller knappt 6 % av nationalparken.

Vegetationen består vanligtvis av kraftfull starrvegetation på fastmattor med inslag av örter. De viktigaste starrarterna är trådstarr, bunkestarr, blåstarr, vasstarr och norrlandstarr. Sammansättningen varierar med graden av översvänningspåverkan vilket i praktiken innebär att det sker en förskjutning mot vasstarr, norrlandsstarr, bunkestarr och blåstarr mot älven och mot trådstarr och ängsull mot de inre, fastmarksnära delarna. Typiska örter är kärrsilja och kråklöver. Även lappvide och krypvide brukar förekomma men bara sparsamt. Här och var bildar stora buskage av gråvide öar i starrhavet.

Bottenskikt av mossor saknas – det täta högvuxna fältskiktet ger helt enkelt inte plats för mossor. Svämkrären var förr betydelsefulla fodermarker och bär namn som vittnar om detta t. ex. Arnboäng, Långvindsängen, Kamhav, Stortegarna, Prästängen och Granbotegarna.

Det finns en flytande övergång mot fattigkärr med pors, vattenklöver och mer trådstarr i inre fattigare delar av de ofta stora våtmarksytorna. Närmare älven sker istället en övergång mot fuktäng med dominans av grenrör och ökat inslag av videört, svärdsilja och ängsruta.

Älvängar

Hit får räknas översvämningsbetingade våtmarker med tydlig pålagring av svämsediment. Påförseln av finsediment gör älvängarna torrare och fastare än andra svämbetingade våtmarker i parken. Eftersom svämvattningen är störst närmast innanför älvfåran utbildas ofta en högre kant (levé) av fuktängskaraktär närmast älven. Vegetationen karaktäriseras främst av högvuxna gräs – i synnerhet grenrör och ofta även rörflen. Fälten av grenrör är ofta mycket kompakta och närmare två meter höga. Högorter som strandlysing, ängsruta, svärdsilja, kärrvial, brudborste, älggräs, nysört och ängssyra ingår i varierande omfattning och skiljer ut fuktängarna från kärr och lågvassar. Torra älvängsavsnitt på levéerna innehåller ofta rikligt med högorter, fuktiga och magrare ängar består nästan uteslutande av grenrör. Fuktängarna har tidigare varit hävdade med slätter. Graden av igenväxningen varierar men många älvängar är fortfarande överraskande öppna trots att marken torkar ut ordentligt på sommaren. Ofta finns en zon av buskage i kanterna.

Det är svårt att veta hur vegetationen förändrats efter att hävden upphört. Troligen har grenrör gynnats av den uteblivna hävden men det finns ingen vittnesbörd om arter som varit kopplade till hävdade älvängar i området och som nu försvunnit. Älvängarna är förlagda till områden som omges av strömmande vatten. Fina exempel finns på Nötholmen (örtrik), Lars-Olsholmen, Skånön och Ängsön. Totalt har 211 ha älväng redovisats i vegetationskartan.

Bildtexter:

1. Åstallskog på Älgön.
2. Mossrik barrskog, Tinäset.
3. Frisk lövskog av björk, Öbynäset vid Öbymossen.
4. Örtrik lövskog med alm, hassel, myska, trolldruva, underviol m.fl. OSO om Högsberga
5. Svämskog av ek, björk och tall, östra Vedön.
6. Svämskog av asp och tall, Djupviksholmen.
7. Sumpskog av björk med undervegetation av skogssäv, Långholmen.
8. Klibbalkärr med björk och undervegetation av missne, kabbleka svärdsilja m.fl., Rödluvsholmen.
9. Flytbladsvegetation av gul näckros, Aspön.
10. Svämsediment med ävjebroddsvegetation på Finnbyggeöns spets.
11. Ävjebroddsvegetation med matta av nålsäv utanför starrvassar. Herrgårdsholmen vid Gysinge.
12. Blottade gyttjebottnar utanför starrvassar av vasstarr, Jägern.
13. Högvassar av kalmus och säv vid Storån.
14. Lagun med artrik flora omgiven av dvärgvassar av starr och högvassar av säv, Storån.
15. Klipp och blockstränder vid Kallviken i Skekarsbo.
16. Fastmattemosse på Öbymossen.
17. Ömossen, gles skvattramtallmosse med skvattram, odon och hjortron.
18. Blött fattigkärr intill Östasjön
19. Svämkärr vid Arnboäng.
20. Svämkärr vid Kamhav.
21. Örtrik älväng på Lars-Olsholmen med täta fält av grenrör, strandlysing kärrtistel och inslag av vass.
22. Naturskog på fastmarksholme i Öbymossen
23. Forslandskapet vid Gysinge.

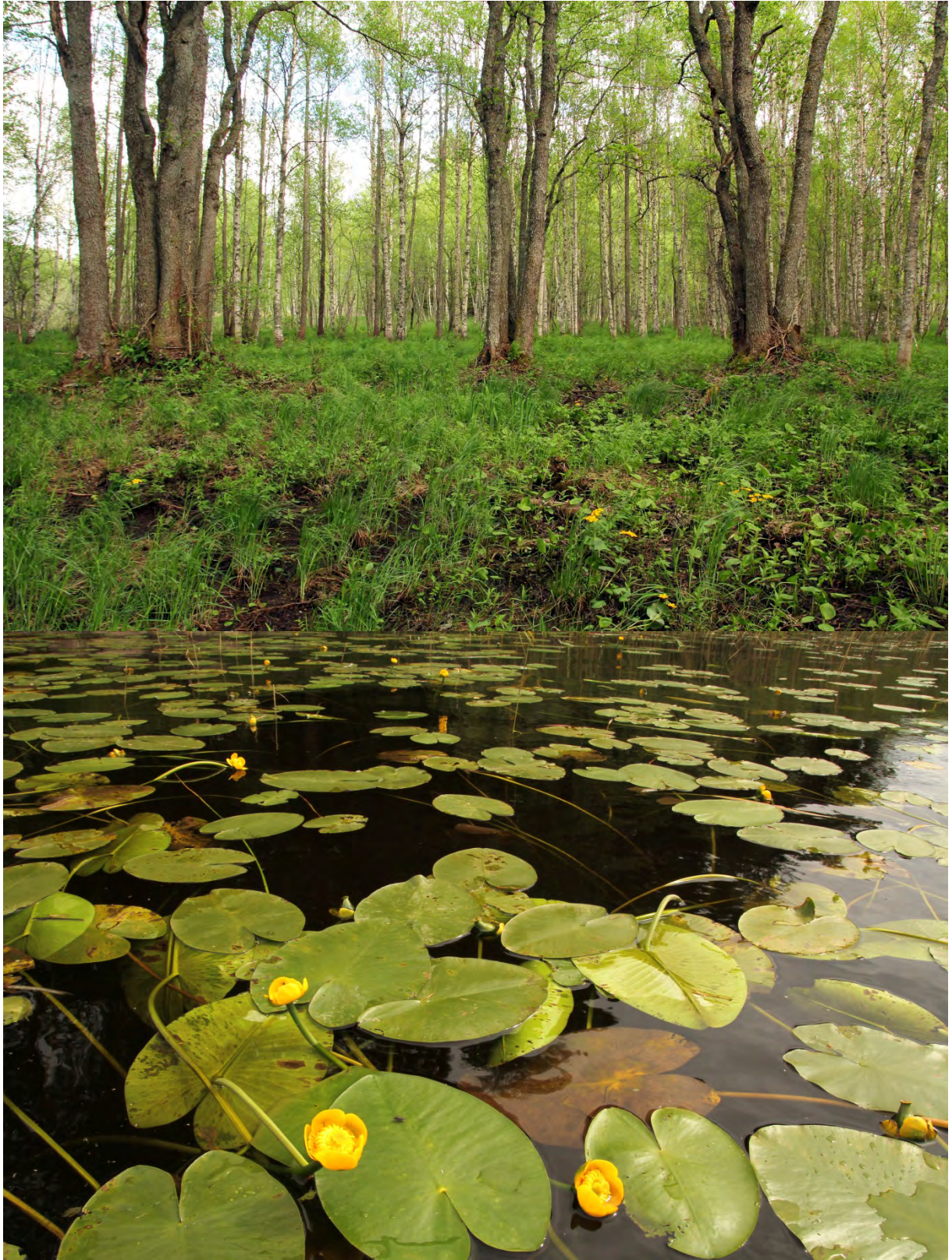


























Karaktäristiska och skyddsvärda växter - artpresentationer.

Här presenteras av några karaktärsarter, samtliga rödlistade kärlväxter och ytterligare några signalarter i Färnebofjärdens nationalpark.

Skogslönn – *Acer platanoides*

Bland de ädla lövträden är lönn, näst alm, det ovanligaste. Det är svårt att förstå varför den inte är vanligare. Småöar i parken innehåller gott om bryn och lundartade miljöer som borde passa arten. Kvarstående odlade vårdträd finns på Åsbyvallen och Ängsön vid skogvaktarbostaden. Arten anges som "otvivelaktigt vild" på Tinäsudden av Almquist (1919). Fortfarande finns här lövlundar med lönn och andra lundväxter.

Månlåspräken – *Botrychium lunaria* (NT)

Månlåspräken är en liten, knappt decimeterhög, ormbunke med en enkel flikig bladskiva och en lätt grenad sporställning. Växten är påträffad på två platser i parken. Märkligt nog har den inte hittats i lågvuxna gräsmarker utan i två artrika lundar med ädla lövträd (Kölfors och Tinäsudden). Vid Kölforsån, SO om Högsberga räknades 50 plantor insprängda bland myska, trolldruva och andra lundväxter.

Höstlåspräken – *Botrychium multifidum* (NT)

Höstlåspräken är organiserad på samma sätt som månlåspräken men har ett styvare och flikigare blad som övervintrar. Växten är sällsynt och har bara påträffats i ett exemplar på den bommade skogsvägen mot Loberget i södra delen av parken 2009.

Klolånke – *Callitriche hamulata*

Klolånke är en späd vattenväxt med långsträckta grenade skott med parställda smala blad som har tydligt klolika bladspetsar. Den förekommer i strömmarna vid Gysinge, Sevedskvarn och Tyttbo och påträffades på djupare vatten på flera platser vid vattenväxtinventeringen 1997. Den föredrar klart och elektrolytfattigt rinnande vatten. Den är sällsynt i stora delar av landet bl.a. i Gävleborgs län.



Strandbräsma – *Cardamine parviflora* (EN)

Strandbräsma är en ettårig konkurrenssvag ört som växer på blottade leriga stränder vid näringsrika vatten. Den gynnas av växlande vattenstånd och erosion som skapar ytor med naken jord där den kan gro. Arten uppträder ofta tillfälligt. Strandbräsman är mycket sällsynt och finns mest i ett stråk över de stora sjöarna Vänern, Hjälmaren och Mälaren i Mellansverige. En lokal finns vid Kölforsån i nationalparkens sydligaste hörn. Närmaste lokal finns i By i Dalarna, men där har arten inte setts på många år.

Vid Kölfors tycks växten vara varaktig, även om den växlar starkt i antal. 2012 grodde den rikligt i början av sommaren men dränktes av högvattnet i juli. 2013 var däremot ett lyckosamt år och tusentals plantor blommade och satt frö. Området är kraftigt omformat av människan och växten är knappast ursprunglig på lokalen. Under 1600-talet anlades en stor fördämning tvärs över lokalen för att vända Hallarens avrinning till Sagån istället för till Dalälven. Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet genomfördes ett stort sjösänkingsföretag som innebar att dammen revs och ån grävdes ut ännu mer. Kanske kom växten in i samband med grävningarna och kunde etablera sig på blottlagda bottnar.



Vasstarr och norrlandsstarr – *Carex acuta* och *C. aquatilis*

Vasstarr och norrlandsstarr är två högvuxna och snarlika starrar. De har långa stråblad som når över blomställningen. Båda är mycket vanliga i nationalparken. De bildar ofta stora artegna fält eller bårder i blöta och översvämningsbetingade våtmarker. Vasstarr är vanligast och förekommer längs alla stränder vid strömmar och näringsrika vikar. Norrlandsstarr är starkare knuten till starrmaderna. En tredje högvuxen och mycket vanlig starr längs stränderna bunkestarr.

Jättestarr – *Carex riparia*

Jättestarr är en grov och bredbladig starrart som växer i rikare sumpskog och strandskogar. Den förökar sig med underjordiska utlöpare och bildar ofta täta bestånd. Jättestarr har centimeterbreda grågröna blad som kan förväxlas med skogssävens lite blankare gröna blad. Ofta finns täta bladbestånd men inga blommande plantor. Det är troligen förklaringen till att arten inte avslöjats tidigare. Den har hittats på fem lokaler, mest i södra delen av nationalparken.



Vasstarr och jättestarr.

Fyrling – *Crassula aquatica* (NT)

Fyrling är en lite ettårig fetbladsväxt som växer på blottade fínsedimentbottnar. Arten tillhör ävjebroddsvegetationen och har hittats på flera lokaler vid Tyttboforsarna under inventeringen. Den har tidigare påträffats på en dystrand vid Östaviken 1918 och finns även strax utanför parken vid Nässja.



Nässelsnärja – *Cuscuta europaea*

Nässelsnärja lever parasitiskt och bildar tunna trassliga nystan på brännässlor och andra örter. Den är sällsynt och lokal och hittas vanligen vid gamla gårdar. Växten har märkligt nog hittats på tre lokaler i nationalparken. Förekomsterna är lokaliserade till de gamla bosättningarna och fäbodplatserna vid Sjövallen, Hamrevallen och Kölfors.

Knägräs – *Danthonia decumbens*

Knägräs är en relativt ljuskrävande strand- och ängsväxt. Den gynnas av de många exponerade fasta bryn som finns i anslutning till Färnebofjärdens stränder. Egentligen växer den inte på stranden utan i zonen strax ovanför – i den zon som kallas epilittoralen, som sällan står under vatten men ändå under en viss påverkan av vatten och vind. Knägräset växer torrt eller växelfuktigt. Den är särskilt vanlig på exponerade strandområden gärna med långsluttande hållar i vattenlinjen – t.ex. i området kring Skekarsbo.

Granbräken – *Dryopteris cristata*

Granbräken är en flerårig tuvad ormbunke. Den trivs bäst i sumpskog eller fuktig skog med inslag av klibbal eller björk. Arten växer ofta, men inte alltid, i lite rikare miljöer och är signalart för värdefulla skogsmiljöer. Den har hittats på flera lokaler på Öbynäset och Torrön samt söder om Tinäset och vid Kölfors.





Nordslamkrypa (överst) och tretalig slamkrypa.

Nordslamkrypa – *Elatine orthosperma* (VU)

Nordslamkrypa är en liten, ettårig, vatten- eller strandväxt som växer krypande på leriga bottnar. Den tål inte någon konkurrens av högre vegetation och växer bara på blottade finkorniga mineralbottnar. Den liknar den något vanligare tretaliga slamkrypan men kan skiljas på bladens form som är smalare och mer skedformade samt på blomman och frukten som är fyrtalig. Nordslamkrypan kan inte blomma och sätta frukt under vatten. Den karaktäriserar också ävjebroddsvegetationen och återfinns bara på de bästa ävjebroddslokalerna. Nordslamkrypan var tidigare inte känd från nationalparken. 2013 hittades den på tio lokaler. Den närstående korsslamkrypan har eftersökts men inte hittats i området.

Tretalig slamkrypa – *Elatine triandra*

Tretalig slamkrypa är ytterligare en liten, ettårig, vatten- eller strandväxt som växer krypande på leriga bottnar. Den är beroende av sedimentpålagring, bete eller stora vattenståndsväxlingar som blottar nakna bottnar. Tretalig slamkrypa är en karaktärsart i ävjebroddsvegetationen vid Nedre Dalälven. Den förekommer vanligen rikligt, ofta i tusental på bra ävjebroddslokaler. Växten kan till skillnad mot andra ävjebroddsväxter blomma och sätta frukt under vatten.

Arten har troligen varit vanligare förr men missgynnats av igenväxning, ogynnsam vattenreglering och utebliven hävd. Den hittades på nio lokaler under vattenväxtinventeringen 1997 (lågt vatten) men bara på en lokal högvattensommaren 2012. 2013 då vattenståndet var konstant lågt hittades den på mer än 15 lokaler.

Nålsäv – *Eleocharis acicularis*

Nålsäv är en liten ettårig stråväxt som växer på grunda nakna bottnar av lera eller andra finkorniga mineraljordar. På bra ävjebroddslokaler utvecklar den ljusgröna mattor kring lågvattenlinjen och är då den talrikaste arten med 10 000-tals blommande strån. Nålsäv gror till skillnad mot andra ävjebroddsarter även under vatten. Nålsäv är fortfarande en vanlig växt i området.





Brakved – *Frangula alnus*

Brakved verkar trivas ypperligt längs älven och blir ofta storvuxen. Man hittar ibland 3–4 m höga buskar med upp till 5 cm grov stam (t.ex. på Sandöholmarna). Brakved växer på stränder, svämskogar och buskmarker intill älven. I buskzonen i övergången mellan fastmark och öppna våtmarker finns alltid brakved. Den växer inte enbart fuktigt utan även på rätt torra platser.

Ask – *Fraxinus excelsior* (VU)

Ask är näst ek och lind det vanligaste bland ädla lövträd i nationalparken. Asken växer gärna på fuktig mark. Den förekommer mest som enstaka träd och större grupper av ask har inte noterats under inventeringen.

Myskmadra – *Galium odoratum*

Myskmåra är en lundväxt som kan bilda sammanhängande bestånd i örtrika skogar. Den är en mycket god signalart för värdefulla skogsmiljöer. Nästan alltid är den associerad med ädla lövträd som hassel, lind och ask och ofta finns andra krävande lundväxter i närheten. Myskmadra är svårförklarligt ovanlig i nationalparken och har bara hittats på en plats vid Kölforsån.

Myskmåra – *Galium triflorum* (NT)

Myskmåran är en rödlistad skogsväxt som trivs i blockiga skogsområden med något rikare flora. Den föredrar något kväverikare miljöer med lövinslag, stora block och stormfäld skog men är ändå knuten till den vilda skogen. Flera förekomster har hittats i nationalparken. På Torrön och Öbyhalvön finns rika lokaler.

Myskmadra (t.v.) och myskmåra.





Knärot – *Goodyera repens* (NT)

Knärot är en liten orkidé som växer i mossiga barrskogar på många ställen i nationalparken. Den har relativt svagt utvecklat rotsystem och lever krypande i förnan i symbios med marksvampar. Den trivs bäst i gamla skogar och tål inte kalavverkning. Knäroten är troligen den vanligaste orkidén i den i övrigt orkidéfattiga nationalparken.

Älvmyskgräs – *Hierochloë hirta* ssp. *hirta*

Älvmyskgräs växer på många platser längs nedre Dalälven. Den gynnas av översvämningar och är knuten till den övre delen av svämzonen. Man hittar den ofta på fast mark i bryn eller gles strandskog.

Bolmört – *Hyoscyamus niger* (NT)

Bolmörten hittades vid grunden till det gamla skogvaktarbostället på Ångsön 1998. Området hade något år innan friställts vilket troligen aktiverat vilande frön. Frön av bolmört är kända för att kunna vila under långa tider, ofta över 100 år.

Springkorn – *Impatiens noli-tangere*

Springkorn är en ovanlig lundväxt i rikare raviner eller blockmarker. Växten är ettårig och fröna groor på våren och växer upp till stora plantor med gula blommor. Springkorn är en bra signalart för värdefulla skogsmiljöer. Den har hittats på fyra platser i anslutning till Storån.



Krissla – *Inula salicina*

Krisslan är en sydlig och värmekrävande växt med svensk nordgräns vid Gävle. Arten är också kalkgynnad. Den trivs särskilt väl i stabila och solexponerade bryn. Sådana miljöer finns här och var i strandzonerna där erosion och exponering håller undan vassbältena. Första fyndet gjordes vid Tinäsudden av Erik Almquist (Almquist 1919). Närmare ett tjugotal väl avskilda lokaler är nu kända från Tinäset i söder till Sevedskvarn i norr

Knärot (överst) samt springkorn och ormbär på block vid Ormpussen.



Krissla på ö nedströms Sevedskvarn.

Vippärt – *Lathyrus niger*

Vippärt är ytterligare en sydlig art som trivs i lundartade miljöer och är sällsynt i regionen. Den har hittats på åtskilliga lokaler i nationalparken och nästan alltid tillsammans med andra ärtväxter som gökärt, vårärt, skogsvicker och häckvicker.

Ävjebrodd – *Limosella aquatica* (NT)

Ävjebrodd är en liten rosettväxt med spatelformade blad och små vita blommor. Den har få ge namn åt ävjebroddsvegetationen och förekommer här på blottade finkorniga mineraljordsbottnar. Den kan växa på kornstorlekar från sand till lera. Ävjebrodden är mycket vanlig i de finaste ävjebroddsmiljöerna t.ex. i delar av Tyttboforsarna där den finns i tusental. Arten är tidigare bara angiven från Gysinge naturreservat där den svepande angavs som allmän med många växtplatser (Skoglund 1979). Under inventeringen har den hittats på tio lokaler varav två inom det gamla Gysingereservatet.



Äviabrodd (överst) och rödlänka



Strandlummer – *Lycopodiella inundata* (NT)

Strandlummer är en liten krypande lummerart som växer på fuktig naken torv. Den kan inte hävda sig mot annan vegetation. Den hittades av Erik Almquist vid Östasjön 1918. Den växte tillsammans med brunag som trivs bäst i vattentäckta myrhöljor. Troligen har lösbottnytorna i myren nu blivit för igenväxta av vitag för att strandlummern ska trivas. Brunag finns fortfarande kvar på lokalen.

Rödlånke – *Lythrum portula* (NT)

Rödlånke växer på blottade leriga bottnar. Den tillhör ävjebroddsväxterna och har liknande miljökrav som slamkrypor, ävjebrodd och fyrling. Växten har tidigare bara hittats strax utanför parken - nämligen vid Ista 1997 samt i Östaviken där den samlades 1918 av Erik Almquist. 2013 hittades den på flera av de finaste ävjebroddslokaler i Tyttboområdet. De rikaste förekomsterna noterades vid Klingvallsviken på södra sidan av älven.

Dvärgnäckros – *Nuphar pumila*

Ett litet bestånd av dvärgnäckros hittades mycket överraskande i en lerig vik på yttersta spetsen av halvön Lilla Gångborn. Den är inte känd från Nedre Dalälven och förekommer mycket sällsynt i södra och mellersta Sverige. En inte alltför avlägsen lokal finns dock i sjön Hallaren i Uppland.



Dvärgnäckrosen vid Lilla Gångborn

Vattenpilört – *Persicaria amphibia*

Vattenpilört bildar ofta stora sammanhängande ytor av flytbladsvegetation. Den växer ofta på större djup än näckrosorna och bildar ofta den yttersta flytbladsbården vikar och strömdrag. I juli till augusti karaktäriseras många vattenytor i Färnebofjärden av rosa fält av blommande vattenpilört.

Ävjepilört – *Persicaria foliosa* (NT)

Ävjepilört är en mycket sällsynt växt med som huvudsakligen är känd från Fennoskandien. Den förekommer i huvudsak längs älvar eller större vattendrag i mellersta och norra Sveriges lågland. Längs Bottniska viken växer den också vid utsötade havsvikar. Arten har minskat starkt och försvunnit från de flesta reglerade vattendrag. Efter 1980 uppges 141 svenska lokaler vara kända i nio län (Naturvårdsverket 2008). Artens förekomst längs Nedre Dalälven är nu starkt decimerad. Lyckligtvis hittades tio nya lokaler under inventeringen. Rikligast förekommer arten i Tyttboområdet särskilt kring Vreten där förekomster på flera tusen individer noterades 2013. En rik lokal med uppskattningsvis 2500 exemplar 2013 hittades också på en strandremsa spetsen av Finnbyggeön uppströms Gysinge. Det är tveksamt om arten observerats inom nationalparken tidigare. En närbelägen men ej återfunnen lokal har rapporterats från Östaviken 1918. På senare år har den också setts vid Åsbyvallen (3 ex 1995) helt nära nationalparken där den även återfanns 2013 (15 ex).

Ävjepilörten är i likhet med andra ävjebroddsväxter konkurrenssvag och beroende av blottade bottnar av lera eller annan finkornig mineraljord. Arten gynnas av bete och stora naturliga vattenståndsvariationer.



Ävjepilört på Herrgårdsholmen i Gysinge.

Bitterpilört - *Persicaria hydropiper*

Bitterpilört är en viktig karaktärsart för ävjebroddsvegetationen. Den är inte alls så sällsynt och nogräknad med miljön som ävjepilört och rödlänke men den förekommer alltid rikligt på ävjebroddslokalerna och kan tjäna som ledart för växtligheten. Små exemplar kan påminna om andra pilörter men skiljs säkrast på den skarpa smaken. Enorma mängder bitterpilört fanns 2013 vid forsén Härisingen.

Strandpilört – *Persicaria lapathifolia* ssp. *lapathifolia*

Strandpilört förekommer på liknande lokaler som ävjepilört och rosenpilört. Den hittades rikligt på ävjebroddslokalerna vid Tyttbo. Strandpilörten är troligen en ursprunglig växt i dessa miljöer till skillnad mot underarten vanlig pilört, ssp. *pallida*, som är ett kulturspridd ogräs.

Rosenpilört – *Persicaria minor*

Rosenpilört är ytterligare en pilört som förekommer på leriga stränder vid lägsta lågvattenlinjen. Den har bara hittats på lokalerna vid Tyttboforsarna. Rosenpilört skiljs från ävjepilört på längre kanthår på stipelslidorna, på mer grenat växtsätt, tätare, rödvitt och mer upprätt blomax, avsaknad av blad i blomställningen samt på nötternas form och färg. I praktiken kan arterna vara mycket svåra att hålla isär. Rosenpilörten har en mer sydlig utbredning än ävjepilört och når inte längre norrut än Medelpad. Det är i huvudsak vid Dalälven arterna förekommer tillsammans.

Strandpryl – *Plantago uniflora*

Strandpryl är en liten rosettväxt som växer på grunt vatten och grusiga eller sandiga bottnar. Den förekommer ofta tillsammans med braxengäs och notblomster. För att växten ska trivas får den inte bli kvävd av vassar eller organiska sediment. Den kan med hjälp av utlöpare bilda små mattor på bottnarna. Strandpryl kan också växa på land på blottade sandiga bottnar. Växten är väl spridd i nationalparken men trivs bäst på sandiga bottnar i anslutning till rullstensåsen eller i skyddade vikar på exponerade uddar.

Storgröe – *Poa remota* (NT)

Ett fynd av storgröe har gjorts under inventeringen. Storgröe växer ofta i anslutning till källor eller i bäckraviner. Arten hittades sparsamt i lite rikare fuktig mark nära Österkärret.

Storrams – *Polygonatum multiflorum*

Storrams är en utpräglad lundväxt som trivs bäst i örtrika löv- och blandskogar med ädla lövträd. Arten förekommer rikligt på Mattön vid Sjöforsén och även vid Sevedskvarn och på yttersta delen av Gärdsvekarna.

Bandnate – *Potamogeton compressus* (NT)

Arten är påträffad i Storån av Erik Almquist i början av 1900-talet. Bandnaten växer i närings- eller kalkrika vatten men har minskat starkt. Kanske på grund av sämre siktdjup i sjöar och vattendrag. Möjligen kan växten fortfarande finnas kvar i området.

Skogsek – *Quercus robur*

Ek är det i särklass vanligaste ädla lövträdet i nationalparken. Växten är knuten till områdets strandskogar och ljusexponerade brynmiljöer i anslutning till stränderna. Enstaka mindre träd finns även inne i mer slutna skogsbestånd – särskilt på öarna. I de fattiga myrområdena och barrskogsmiljöerna i parken hittar man däremot inga ekar. Åtskilliga gamla "märkesträd" finns i parken – många har tidigare vuxit öppet omgivna av stora slätterängar. Stora och åldriga ekar utvecklas dock även av egen kraft på gynnsamma platser på uddar eller småöar där de kan sträcka ut sina starka armar över öppet vatten. Stora ekar är noggrant karterade 2002. 339 ekar lägesbestämdes och mättes. Det grövsta trädet var 670 cm och 27 ekar var större än 400 cm i omkrets. Anmärkningsvärda jätteträd finns på Ängsön, Nötholmen, Öbynäset m.fl. platser. På Herrholmen vid Storån finns en ihålig ek som som kallas "boteken". I äldre tid, senast vid tiden omkring sekelskiftet,

"botade" man sjuka barn genom att föra dem genom öppningen i eken. Den siste som drogs genom eken var Valfrid Wancke (född 1907) som 1910 skulle botas mot engelska sjukan.



Boteken på Herrholmen.

Majsmörblomman – *Ranunculus imitans*

Majsmörblommor är en komplicerad grupp med småarter som förökar sig könlöst (apomixis). De är vanliga längs Dalälven och de allra flesta tillhör formgruppen *auricomis*. Under inventeringen hittades dock även den storvuxna och bredbladiga *Ranunculus imitans* som tillhör formgruppen lundsmörblommor. Två närbelägna lokaler för arten finns nedströms Sevedskvarn. Arten har bestämts av Stefan Ericsson, Umeå.

Blåhallon – *Rubus caesius*

Blåhallon är en parallell till krisslan. Den är ganska vanlig på kalkrika öar i Gävlebukten men mycket sällsynt i inlandet på motsvarande breddgrad. Den har rapporterats från Tinäset av Erik Almquist 1919 men ej återfunnits där. Den har istället hittats vid Gärdsvekarna av Bo Norell 1995. Möjligen finns fler lokaler. Blåhallon finns också på Granön i Gysinge naturreservat.

Långsvingel – *Schedonorus giganteus*

Långsvingel är ett sydligt lundgräs med absolut nordgräns vid Nedre Dalälven. Flera förekomster finns i ädellövlundar vid forsarna runt Mattön. Långsvingeln och ängsskära är de enda kärlväxter som har Nedre Dalälven som sin absoluta nordgräns.

Bågsäv – *Scirpus radicans* (NT)

Bågsäv är ett halvgräs som liknar den vanligt förekommande skogssäven. Bågsäven är mindre och har ljusgröna blad som med lite träning lätt skils från skogssävens mörkgröna blad. Bågsäven växer dessutom blött på stränder och grunda vattenytor där skogssäv aldrig förekommer. Bågsäven sprider sig vegetativt med sina bågböjda och rotsläende blomskott. I nationalparken växer bågsäven i ytterkanten av starrvassar och i grunda laguner med uppflutna bottnar. Arten är konkurrenssvag och kräver nakna bottnar för att kunna hävda sig. Arten är också känd för att kunna breda ut sig snabbt på nakna bottnar efter sjösänkningar eller långvarigt lågvatten. Det skedde 2013 då nya plantor etablerade sig från fröbanken på de blottade bottarna kring Vreten i Tyttboområdet. Ingen av dessa hann gå i blom. Växten förekommer i nationalparkens södra del och mest uppströms Tyttbo och kring Storån och dess biflöden.



Ängsskära – *Serratula tinctoria* (NT)

Ängsskära är en sydlig slåttergynnad ängsväxt. Den återfinns vanligen i traditionellt hävdade slåtterängar på fuktig eller frisk mark men kan också växa i bryn i mer naturlig vegetation. I Nationalparken har en förekomst hittats på Brattnäset där den växer i övergången mellan strand och skog. Några enstaka plantor hittades också i en liten parkeringsficka vid Kölforsån. Dalälven utgör absolut nordgräns för Ängsskäran. I Heby söder om nationalparken finns fler förekomster på urbergskalk.

Stor andmat – *Spirodela polyrhiza*

Stor andmat är en liten fritt flytande vattenväxt. Den är ungefär dubbelt så stor som andmat och har en mer cirkelrund skiva. Den hittades första gången vid Nedre Dalälven 2004. Flera förekomster har därefter upptäckts. Troligen har växten kommit in i sen tid och kanske är den spridd med rastande andfåglar. I nationalparken har den setts i Kölforsån, Storån, vid Koverstamyran och vid fåbodvallen vid Gysinge.



andmat och stor andmat

Kärrstjärnblomma – *Stellaria palustris*

Kärrstjärnblomman liknar den vanliga grässtjärnblomman men har större blommor och grågröna blad. Den är mycket typisk för älvängar och förekommer i stort sett enbart i sådana miljöer. Den är vanlig i nationalparken men förekommer sällan i mängd. Ofta finns även kärrvial på samma lokaler.

Lind – *Tilia cordata*

Linden är ett av de vanligaste och mest spridda ädla lövträden i parken. Den är inte lika starkt knuten till öar och stränder som eken. Lindförekomster finns även kring blockiga moränryggar omgivna av sluten barrskog. Det är ovanligt att linden frösår sig i området. Med rotsläende grenar och stubbskott kan en viss vegetativ spridning ändå ske. Arten är sannolikt spridd i trakten under ett varmare klimatskede och enskilda individer kan vara mycket gamla.



Linden är skuggtålig och klan bilda ett underväxt av buskar och små träd i granskog.

Alm – *Ulmus glabra* (VU)

Alm är ett ovanligt trädslag i nationalparken. Gamla uppväxta almar har bara hittats på en lokal vid Kölfors. Övriga förekomster är yngre och troligen spridda från odlade träd. Almen är mycket skuggtålig. Den växer helst på finkorniga kalkrika jordar under inverkan av rörligt markvatten, miljöer som saknas vid Färnebofjärden.

Olvon – *Viburnum opulus*

Olvon är ingen raritet men denna buske är särdeles vanlig inom nationalparken. Den växer vanligen i strandzonen, särskilt i övergången mellan våtmark och fastmark. Man kan i stort sett inte passera genom den fuktiga buskbården mellan svämängarna och fastmarksskogen utan att stöta på denna art.

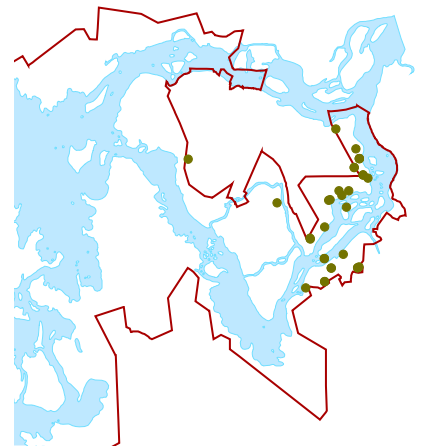


Strandviol – *Viola stagnina* (NT)

Strandviol skiljs från andra violer genom sina långsmala blad med nedlöpande bladkant. Blommorna är ljusblå eller vita och blommar senare än andra violer. Den växer på fuktig mark i kanten av svämängar och ofta i skydd av block eller videbuskar. I tät hög gräsvegetation har den svårare att hävda sig. Ett tiotal lokaler är noterade men arten är nog ganska förbisedd.

Sumpviol – *Viola uliginosa* (NT)

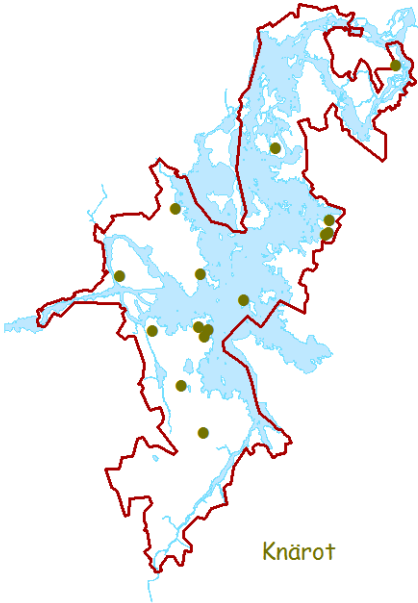
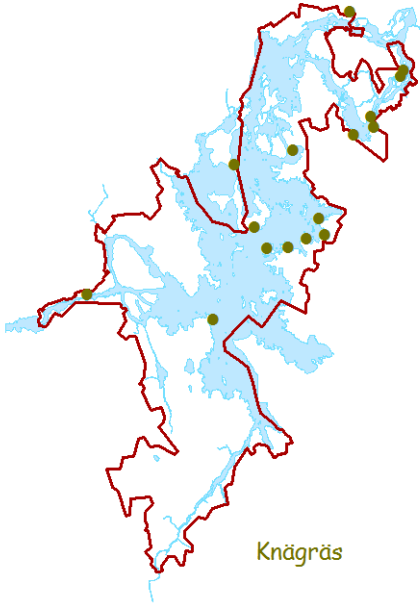
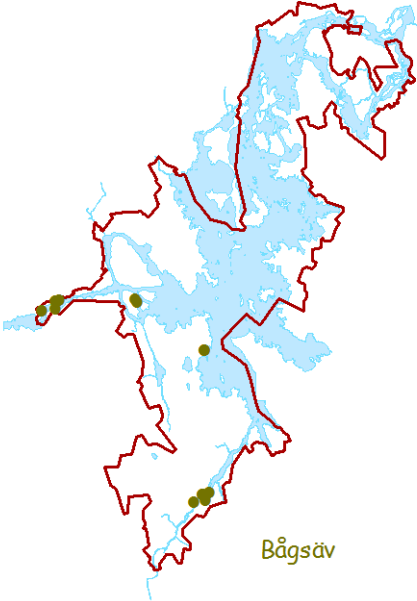
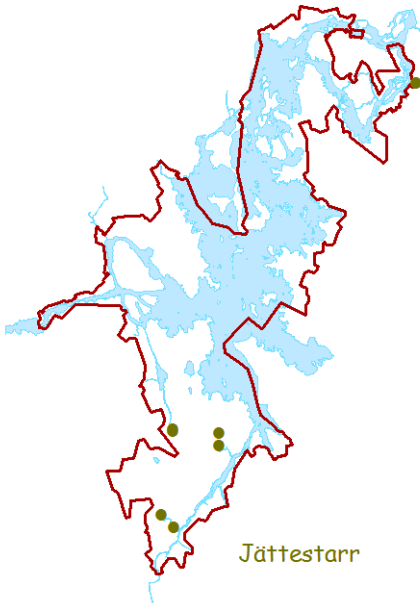
Sumpviol har stora djupvioletta blommor med smala kronblad. Den bildar ofta bestånd med många 100-tals eller 1000-tals blommande plantor. De stora buckliga bladen gör den lätt igenkännlig även då den inte blommar. Arten är sällsynt i Syd- och Mellansverige. Den är i huvudsak knuten till Östersjölandskapen med särskilt rika förekomster vid Nedre Dalälven och längs några kustmynnande vattendrag i Småland. Vid Dalälven finns förekomster både längs huvudfåran och längs biflöden från Älvkarleö till Gysinge. Sumpviolen når nätt och jämt Nationalparken och finns här enbart vid Mattön. Flera bestånd finns längs naturstigen från Sevedskvarn.

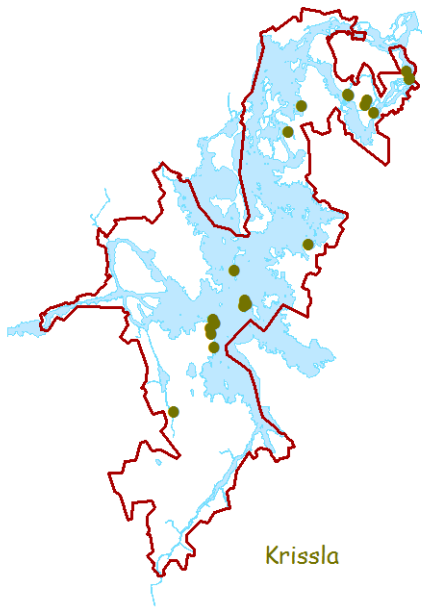


Strandviol (t.v.) och sumpviol.

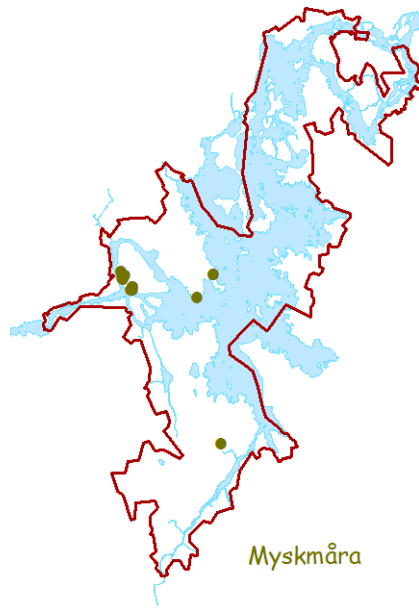


Utbredningskartor

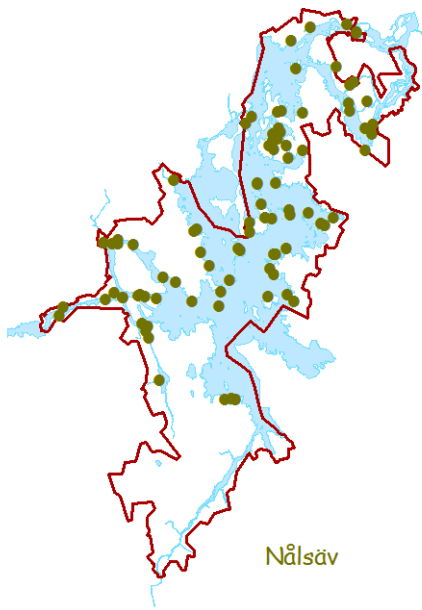




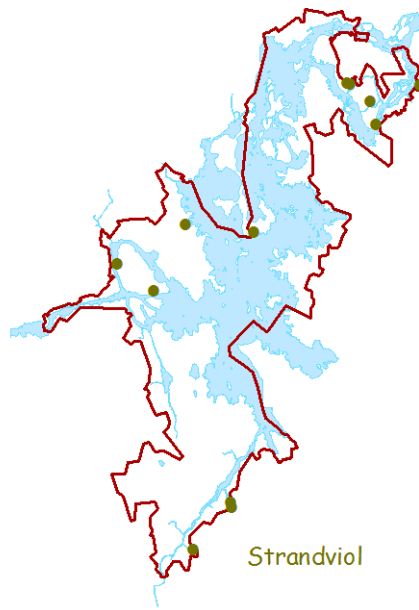
Krissla



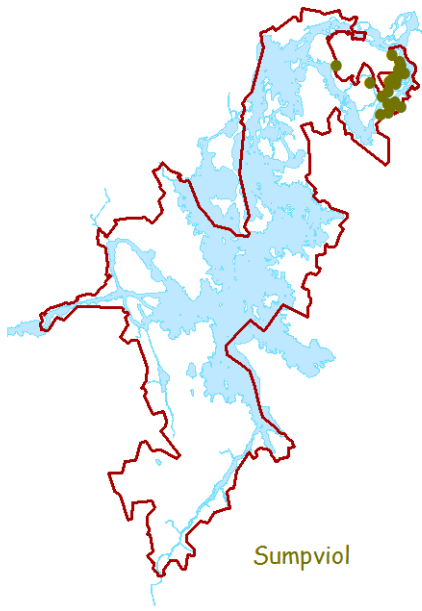
Myskmåra



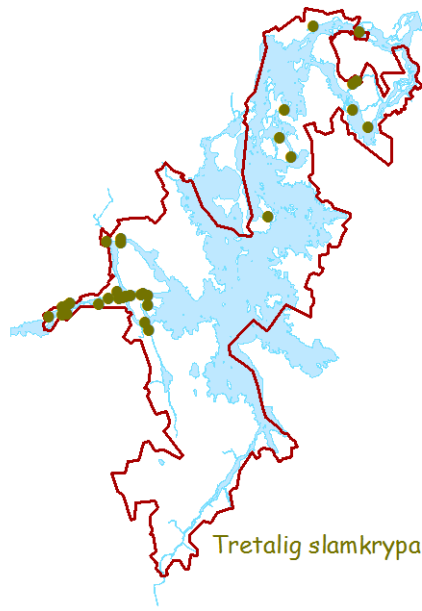
Nåsäv



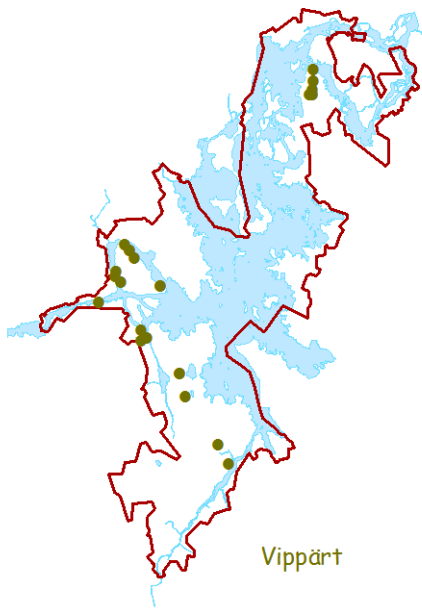
Strandviol



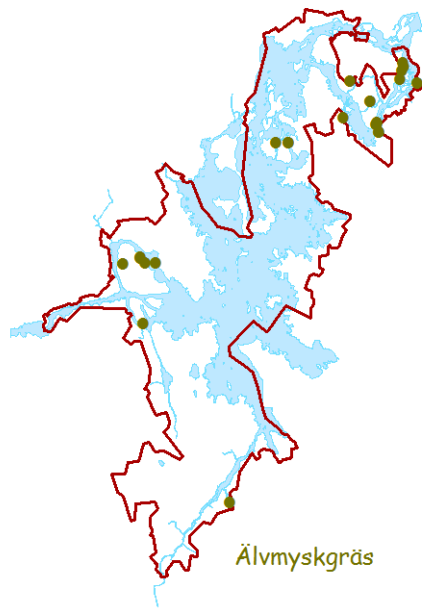
Sumpviol



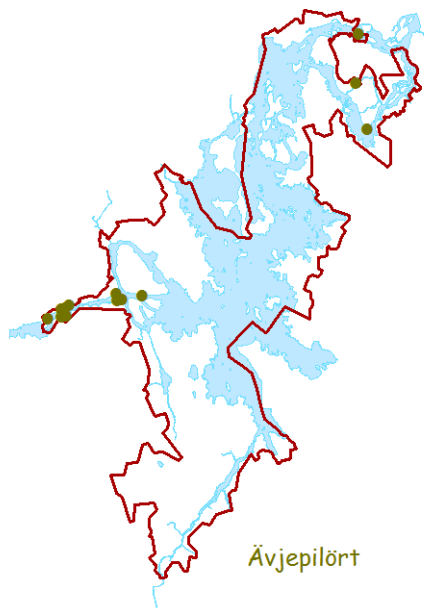
Tretalig slamkrypa



Vippärt



Älvmyskgräs



Ävjepilört

vetenskapligt namn	svenskt namn	noteringar	kommentar
Förklaringar: * = se artpresentationer, Rödlisterkategorier NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad. Uppgifter utan referens är funna eller observerade av Peter Ståhl. Samtliga fynd utan årtal är från perioden 1980-2013. Inventeringen av Upplands flora har skett 1993-2004 av Gästriklands flora 1990-2013 i enstaka fall tidigare. Namnsättningen följer "Checklista över Nordens kärlväxter" (Karlsson & Agestam 2014).			
<i>Acer platanoides</i>	skogslönn	15	*
<i>Achillea millefolium</i>	röllika	14	Mycket vanlig kulturmarksväxt.
<i>Achillea ptarmica</i>	nysört	10	Mycket vanlig kulturmarksväxt, även på örtrika älvängar.
<i>Acorus calamus</i>	kalmus	11	Vanlig längs Kölforsån och Storån samt en lokal vid Herrgårdsholmen i Gysinge.
<i>Actaea spicata</i>	svart trolldruva	39	Spridd. I rikare skogsmiljöer.
<i>Aegopodium podagraria</i>	kirskål	4	Vanlig kulturmarksväxt. Enstaka noteringar i nationalparken.
<i>Agrostis canina</i>	brunven	11	Vanlig.
<i>Agrostis capillaris</i>	rödven	36	Mycket vanlig. Mest på kulturmarker.
<i>Agrostis gigantea</i>	storven	5	Mindre vanlig. Vissa stränder och kulturmark.
<i>Agrostis stolonifera</i>	krypven	18	Vanlig. Stränder.
<i>Agrostis vinealis</i>	bergven	1	Vid Skekarsbo (Egil Wahlström, Upl flora). Hällmarker.
<i>Ajuga pyramidalis</i>	blåsuga	1	Sällsynt gräsmarksart. På ön i Sjöforsen (Skoglund 1979).
<i>Alchemilla filicaulis</i> var. <i>vestita</i>	vindaggekåpa	1	Sällsynt. Kallviks fäbod (Bo Karlsson, Upl flora).
<i>Alchemilla glabra</i>	glatt daggekåpa	2	Öbynäset (Bo Norell, Gstr flora), Tyttbo, Stadarna.
<i>Alchemilla micans</i>	glansdaggekåpa	3	Troligen ganska vanlig på kulturmark.
<i>Alchemilla monticola</i>	betesdaggekåpa	1	Troligen ganska vanlig på kulturmark.
<i>Alchemilla murbeckiana</i>	njurdaggekåpa	1	Sällsynt. Gräsmark vid Sevedskvarn.
<i>Alchemilla subcrenata</i>	ängsdaggekåpa	2	Troligen ganska vanlig på kulturmark
<i>Alchemilla subglobosa</i>	valldaggekåpa	1	Hemön, gammal inäga.
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	svalting	60	Mycket vanlig.
<i>Alnus glutinosa</i>	klibbal	67	Mycket vanlig.
<i>Alnus incana</i>	gråal	25	Vanlig. Mest i västra delen.
<i>Alopecurus aequalis</i>	gulkavle	6	Mindre vanlig. Stränder med naken jord.
<i>Alopecurus geniculatus</i>	kärrkavle	1	Vanlig kulturmarksväxt. Enstaka noteringar i nationalparken.
<i>Alopecurus pratensis</i>	ängskavle	18	Vanlig. Fuktängar.
<i>Amelanchier spicata</i>	häggmispel	1	Sällsynt. Förvildad prydnadsbuske. Mattön vid Åsbyvallen.
<i>Andromeda polifolia</i>	rosling	17	Vanlig.
<i>Anemone nemorosa</i>	vitsippa	74	Mycket vanlig.
<i>Angelica sylvestris</i>	strätta	26	Mycket vanlig.
<i>Antennaria dioica</i>	kattfot	3	Sällsynt. Lobergskojan, Älgön (Lennart Karlén & Egil Wahlström, Upl flora), Balkärrsviken.
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	sydvårbrodd	11	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Anthriscus sylvestris</i>	hundkäk	25	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.

<i>Aquilegia vulgaris</i>	akleja	2	Förvildad prydnadsväxt. Noterad vid Sevedskvarn och Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Arabidopsis arenosa</i>	sandtrav	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Arctium minus</i>	liten kardborre	1	Kulturmark. Kölforstorpet (Lennart Karlén Upl flora).
<i>Arctium tomentosum</i>	ullkardborre	1	Kulturmark. Sevedskvarn.
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	mjölon	5	Mindre vanlig. Karaktärsart på Sandöholmarna m.fl. åsöar.
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	sandnarv	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken. Sevedskvarn.
<i>Argentina anserina</i>	gåsört	7	Mindre vanlig kulturmarksväxt.
<i>Armoracia rusticana</i>	pepparrot	1	Kvarstående kulturväxt. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Arrhenatherum elatius</i>	knylhavre	3	Sällsynt. Kulturmark. Sevedskvarn.
<i>Artemisia vulgaris</i>	gråbo	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Asplenium trichomanes</i>	svartbräken	4	Sällsynt. Klippor. Torrön och Gökbäcksberget på Öbyhalvön (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Athyrium filix-femina</i>	majbräken	19	Mycket vanlig.
<i>Avenella flexuosa</i>	kruståtel	26	Mycket vanlig.
<i>Barbarea stricta</i>	strandgyllen	17	Vanlig. Stränder med blottad jord.
<i>Barbarea vulgaris</i>	sommargyllen	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken..
<i>Berberis vulgaris</i>	berberis	4	Mindre vanlig. Älgön och Sevedskvarn
<i>Bergenia</i>	bergenia	1	Kvarstående prydnadsväxt. Högforstorpet.
<i>Betula pendula</i>	vårtbjörk	26	Mycket vanlig.
<i>Betula pubescens</i>	glasbjörk	59	Mycket vanlig.
<i>Bidens cernua</i>	nickskära	1	Sällsynt. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Bistorta vivipara</i>	ormrot	2	Sällsynt. Lobergskojan (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Botrychium lunaria</i>	månårsbräken	3	NT *
<i>Botrychium multifidum</i>	höstårsbräken		NT. Sällsynt. Skogsvägen förbi Öberget. 1 ex 2009.
<i>Brassica rapa</i>	rova/rybs/åkerkål	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Briza media</i>	darrgräs	2	Sällsynt. Sevedskvarn, längs stig nedströms bron.
<i>Bromopsis inermis</i>	foderlosta	1	Sällsynt kulturmarksväxt. Hemön (Åke Malmkvist, Gstr flora).
<i>Butomus umbellatus</i>	blomvass	2	Sällsynt vattenväxt. I ån vid Kölforstorpet.
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	piprör	96	Mycket vanlig.
<i>Calamagrostis canescens</i>	grenrör	156	Mycket vanlig.
<i>Calamagrostis epigejos</i>	bergör	13	Mindre vanlig. Gles skog och bryn.
<i>Calamagrostis neglecta</i>	madrör	2	Sällsynt. Mattön, Mackmuren (Bo Norell, Gstr flora). Gysinge NR (Skoglund, 1979).
<i>Calamagrostis phragmitoides</i>	brunnrör	10	Troligen ganska vanlig.
<i>Calla palustris</i>	missne	12	Spridd. I blöt sumpskog och i kanten av lugnt vatten.
<i>Callitriche cophocarpa</i>	sommarlånke	4	Mindre vanlig. Vattensamlingar, diken.
<i>Callitriche hamulata</i>	klohlånke	10	*

<i>Callitriche palustris</i>	småånke	23	Ganska vanlig. Mycket riklig på blottade finkorniga bottnar.
<i>Calluna vulgaris</i>	ljung	31	Mycket vanlig.
<i>Caltha palustris</i>	kabbleka	56	Mycket vanlig.
<i>Campanula glomerata</i>	toppklocka	2	Kulturmarksväxt. Sevedskvarn.
<i>Campanula latifolia</i>	hässleklocka	1	Sevedskvarn (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Campanula patula</i>	ängsklocka	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Campanula persicifolia</i>	stor blåklocka	5	Mindre vanlig. Torrön, Kalvön, Kölfors, Västerön.
<i>Campanula rapunculoides</i>	knölklocka	1	Sällsynt. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Campanula rotundifolia</i>	liten blåklocka	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lomme	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Cardamine amara</i>	bäckbräsma	2	Sällsynt. Braskarön (Egil Wahlström, Upl flora) och Åsbyvallen (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Cardamine parviflora</i>	strandbräsma	15	EN *
<i>Cardamine pratensis</i>	ängsbräsma	33	Vanlig. Företrädd av underartern kärrbräsma.
<i>Carduus crispus</i>	krustistel	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Carex acuta</i>	vasstarr	124	*
<i>Carex appropinquata</i>	tagelstarr	2	Sällsynt, rikkärrs och sumpskogsart. Rikkärr NV om Måltidssjön. Upptäckt av Bo Karlsson, Upl flora.
<i>Carex aquatilis</i>	norrlandsstarr	75	*
<i>Carex buxbaumii</i>	klubbstarr	2	Sällsynt. Koverstamyren och Åsbyvallen (Bo Norell, Gstr flora) samt Skekarsbo.
<i>Carex canescens</i>	gråstarr	10	Mycket vanlig.
<i>Carex cespitosa</i>	tuvstarr	1	Sällsynt. Ängsön (Bo Norell & Peter Ståhl, Gstr flora).
<i>Carex chordorrhiza</i>	strängstarr	10	Mindre vanlig. Fattigkärr.
<i>Carex demissa</i>	grönstarr	2	Sällsynt. Torrön, i rotvälta (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Carex digitata</i>	vispstarr	49	Mycket vanlig.
<i>Carex dioica</i>	nålstarr	2	Sällsynt. Öbymossen (Johan Abenius, VMI) samt Dragmossen.
<i>Carex disperma</i>	spädstarr	2	Sällsynt. Tinäset och Altberget (Bo Karlsson, Upl flora).
<i>Carex disticha</i>	plattstarr	3	Sällsynt. Gysinge, Fäbodvallen (Bo Norell, Gstr flora) samt Lindängsbäcken.
<i>Carex echinata</i>	stjärnstarr	3	Mycket vanlig utanför parken men bara tre noteringar från nationalparken.
<i>Carex elata</i>	bunkestarr	46	Mycket vanlig.
<i>Carex elongata</i>	rankstarr	28	Vanlig i alkärr och andra fuktiga skogar.
<i>Carex flava</i>	knagglestarr	4	Mindre vanlig i parken.
<i>Carex globularis</i>	klotstarr	5	Mindre vanlig i parken.
<i>Carex lasiocarpa</i>	trådstarr	34	Mycket vanlig.
<i>Carex leporina</i>	harstarr	10	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Carex limosa</i>	dystarr	11	Vanlig. Fattigkärr.
<i>Carex livida</i>	vitstarr	9	Mindre vanlig. Fattigkärr.
<i>Carex loliacea</i>	repestarr	2	Mindre vanlig. NV om Måltidssjön (Bo Karlsson, Upl flora) samt Torröns inre del.

<i>Carex magellanica</i>	sumpstarr	2	Sällsynt. N om Öbymossen (Bo Norell, Gstr flora) samt Torrakskärret (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Carex nigra</i>	hundstarr	11	Mindre vanlig, mycket vanlig utanför parken.
<i>Carex nigra ssp. juncella</i>	styltstarr	2	Vistamyren och 1 km SSO Bäckebo (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Carex oederi</i>	ärtstarr	19	Vanlig. Stränder med blottad jord.
<i>Carex pallescens</i>	blekstarr	19	Vanlig.
<i>Carex panicea</i>	hirsstarr	25	Vanlig.
<i>Carex pauciflora</i>	taggstarr	1	Sällsynt. Dragmossen i fattigkärr.
<i>Carex pilulifera</i>	pillerstarr	6	Mindre vanlig, men vanlig utanför parken.
<i>Carex riparia</i>	jättestarr	7	* karta
<i>Carex rostrata</i>	flaskstarr	56	Mycket vanlig.
<i>Carex spicata</i>	piggstarr	6	Mindre vanlig gräsmarksart. Vid torp etc.
<i>Carex vaginata</i>	slidstarr	5	Mindre vanlig, men vanlig utanför parken.
<i>Carex vesicaria</i>	blåsstarr	53	Mycket vanlig.
<i>Carum carvi</i>	kummin	1	Kulturmarksväxt. Kölförstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Centaurea jacea</i>	rödclint	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Centaurea montana</i>	bergclint	1	Prydnadsväxt. Kölförstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Centaurea scabiosa</i>	väddclint	1	Gärdsvekarna, Skogsvallen (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Cerastium arvense</i>	fältarv	1	Hemön (Åke Malmquist, Gstr flora).
<i>Cerastium fontanum</i>	hönsarv	8	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Cerastium glomeratum</i>	knipparv	2	Kulturmarksväxt. Stickväg till Kölförstorpet.
<i>Ceratophyllum demersum</i>	hornsärv	2	Sällsynt. Näringskrävande vattenväxt. Ängsön (Jansson & Ångman, 1997), Stavsnäs.
<i>Chamerion angustifolium</i>	mjölke	16	Vanlig.
<i>Chelidonium majus</i>	skelört	3	Sällsynt. Ängsön (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Chenopodium album+suecicum</i>	svin/svenskmålla	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	gullpudra	2	Sällsynt. Öbynäset, Lisselänget (Bo Norell, Gstr flora) samt SV om Långvindsängen.
<i>Cicuta virosa</i>	sprängört	11	Ganska vanlig i näringsrika vattenmiljöer.
<i>Circaea alpina</i>	dvärghäxört	3	Sällsynt. På fuktig skogsmark, Kölfors (Bo Karlsson, Upl flora) samt Österkärret N, 100m S om trevägskors.
<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel	22	Vanlig. Kulturmarksväxt.
<i>Cirsium heterophyllum</i>	brudborste	14	Vanlig.
<i>Cirsium palustre</i>	kärrtistel	18	Mycket vanlig.
<i>Cirsium vulgare</i>	vägtistel	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Comarum palustre</i>	kråcklöver	120	Mycket vanlig.
<i>Convallaria majalis</i>	liljekonvalj	117	Mycket vanlig.
<i>Corallorhiza trifida</i>	korallrot	3	Sällsynt. Fuktig skog och våtmarker. Öbynäset, Gullfallet (Bo Norell, Gstr flora), Mattön N om Gärdsvekarna (Skoglund 1979) samt V om Lillsjön.
<i>Corylus avellana</i>	hassel	38	Vanlig. Spridd i alla delar av parken.
<i>Crassula aquatica</i>	fyrting	13	NT *

<i>Crataegus monogyna</i>	trubbhagtorn	1	Sällsynt. Öbynäset, Lövsva (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Crepis paludosa</i>	kärrfibbla	1	Sällsynt. Vanligare utanför parken. Bara noterad från Öbyhalvön, Gullfallet (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Crepis tectorum</i>	klofibbla	1	Sällsynt. Kulturmarksväxt. Sevedskvarn (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Cuscuta europaea</i>	nässelsnärja	5	*
<i>Cystopteris fragilis</i>	stenbräken	12	Mindre vanlig. Växer på klippor och stenmurar.
<i>Dactylis glomerata</i>	hundäxing	14	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i>	äkta ängsnycklar	1	Sällsynt. Rikare kärr. Torraskärret (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>fuchsii</i>	skogsnycklar	2	Sällsynt. Alkärr NV om Måltidssjön.
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>	Jungfru Marie nyckl	2	Sällsynt. Vanlig myrväxt utanför parken.
<i>Danthonia decumbens</i>	knägräs	16	* karta
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	4	Sällsynt. Lundväxt med utbredningslucka vid Dalälven. Tinäset enl Almquist (Arnell 1924). Sedd på Tinäset 1998 samt Torrön (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Deschampsia cespitosa</i>	tuvtåtel	41	Mycket vanlig.
<i>Dianthus barbatus</i>	borstnejlika	1	Prydnadsväxt. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Drosera anglica</i>	storsileshår	6	Mindre vanlig. Myrväxt som trivs på blöta kärr med gles vegetation
<i>Drosera intermedia</i>	småsileshår	11	Mindre vanlig. Myrväxt som trivs på blöta kärr med gles vegetation
<i>Drosera rotundifolia</i>	rundsileshår	10	Vanlig i fattigkärr och mossar.
<i>Dryopteris carthusiana</i>	skogsbräken	54	Mycket vanlig.
<i>Dryopteris cristata</i>	granbräken	9	*
<i>Dryopteris dilatata</i>	lundbräken	1	Sällsynt. Noterad på västra sidan av Lillsjön vid Kölfors av Bo Karlsson, Upl flora.
<i>Dryopteris expansa</i>	nordbräken	17	Vanlig. I örtrik eller ormbunksrik skog.
<i>Dryopteris filix-mas</i>	träjon	34	Vanlig. Örtrik skog
<i>Elatine orthosperma</i>	nordslamkrypa	10	VU *
<i>Elatine triandra</i>	tretalig slamkrypa	33	* karta
<i>Eleocharis acicularis</i>	nålsäv	93	*
<i>Eleocharis mamillata</i>	veksäv	4	Sällsynt. Ainholm (Janson & Ångman 1997), N om Långvindsängen (Gunnar Eriksson, Upl flora) samt Gräsholmarna i våt gyttja.
<i>Eleocharis palustris</i>	knappsäv	20	Vanlig. Grunt vatten.
<i>Eleocharis uniglumis</i>	agnsäv	1	Sällsynt i området. Strandäng vid Sevedskvarn.
<i>Elodea canadensis</i>	vattenpest	6	Spridd vattenväxt. Mest sedd i enstaka ex.
<i>Elymus caninus</i>	lundelm	15	Ganska vanlig.
<i>Elytrigia repens</i>	kvickrot	11	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Empetrum nigrum</i> ssp. <i>nigrum</i>	sydkråkbär	5	Ganska vanlig. På torra mossar.
<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikansk dunört	6	Spridd. Annars mest en kulturmarksväxt.

<i>Epilobium ciliatum</i>	vit dunört	3	Enstaka noteringar. Annars mest en kulturnarksväxt. Inte alltid skilld från amerikansk dunört.
<i>Epilobium collinum</i>	backdunört	1	Sällsynt. Noterad från Lobergskojan av Lennart Karlén, Upl flora.
<i>Epilobium montanum</i>	bergdunört	4	Ganska vanlig. Kulturmarker och lundartad skog.
<i>Epilobium palustre</i>	kärrdunört	4	Ganska vanlig.
<i>Equisetum arvense</i>	åkerfräken	10	Ganska vanlig.
<i>Equisetum fluviatile</i>	sjöfräken	135	Mycket vanlig.
<i>Equisetum hyemale</i>	skavfräken	4	Noterad från Torröns nordöstra del (Bo Norell, Gstr flora) samt från Finnsbäcken.
<i>Equisetum palustre</i>	kärrfräken	8	Spridd. Blöta kärr.
<i>Equisetum pratense</i>	ängsfräken	9	Spridd.
<i>Equisetum sylvaticum</i>	skogsfräken	26	Mycket vanlig.
<i>Erigeron acris</i>	gråbinka	1	Sällsynt. Kulturmarksväxt. Lobergskojan (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Eriophorum angustifolium</i>	ängsull	21	Mycket vanlig. I stor mängd i vissa svämkärr.
<i>Eriophorum gracile</i>	kärrull	2	Sällsynt. Strångnäset i plant strandkärr.
<i>Eriophorum latifolium</i>	gräsull	1	Sällsynt rikkärrsart. Valmbäcken (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Eriophorum vaginatum</i>	tuvull	11	Mycket vanlig.
<i>Erysimum cheiranthoides ssp. cheiranthoides</i>	åkerkårel	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Euphrasia stricta</i>	syrenögontröst	2	spridd i parken
<i>Fallopia convolvulus</i>	åkerbinda	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Festuca ovina</i>	fårsvingel	18	Spridd. Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Festuca rubra</i>	rödsvingel	10	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Filago arvensis</i>	ullört	1	Sällsynt. Kulturmark. Sevedskvarn (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Filipendula ulmaria</i>	älgräs	73	Mycket vanlig.
<i>Fragaria vesca</i>	smultron	44	Mycket vanlig.
<i>Frangula alnus</i>	brakved	71	*
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	35	VU *
<i>Fumaria officinalis</i>	jordrök	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Galeopsis bifida</i>	toppdån	9	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Galeopsis speciosa</i>	hampdån	9	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Galeopsis tetrahit</i>	pipdån	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Galium aparine</i>	snärjmåra	2	Kulturmarksväxt. S om Loberget, Fäboden vid Gysinge.
<i>Galium boreale</i>	vitmåra	42	Mycket vanlig. Stränder.
<i>Galium mollugo</i>	stormåra	6	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Galium odoratum</i>	myskmadra	1	*
<i>Galium palustre</i>	vattenmåra	117	Mycket vanlig.
<i>Galium triflorum</i>	myskmåra	14	NT * karta
<i>Galium uliginosum</i>	sumpmåra	19	Vanlig.
<i>Galium verum</i>	gulmåra	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Geranium robertianum</i>	stinknäva	28	Spridd. På block i örtrik skog.
<i>Geranium sylvaticum</i>	midsommarblomster	20	Mycket vanlig.

<i>Geum rivale</i>	humleblomster	17	Vanlig.
<i>Geum urbanum</i>	nejlikrot	14	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Glechoma hederacea</i>	jordreva	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Glyceria fluitans</i>	mannagräs	10	Vanlig.
<i>Glyceria maxima</i>	jätTEGRÖE	41	Vanlig. Inkommen art som bildar täta vassar i näringsrika vattenområden.
<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	skogsnoppa	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	sumpnoppa	23	Spridd. Vanlig på leriga bottnar med ävjebroddsvegetation.
<i>Goodyera repens</i>	knärot	15	NT * karta
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	ekbräken	40	Mycket vanlig.
<i>Hammarbya paludosa</i>	myggblomster	7	Ganska sällsynt. Blöta kärr t.ex. Dragmossen, Öbymossen och Stormossen.
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	62	Mycket vanlig.
<i>Heracleum sphondylium</i>	björnloka	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Hesperis matronalis</i>	hesperis	1	Sällsynt. Kvarstående eller förvildad prydnadsväxt. Sevedskvarn (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Hieracium sect. Hieracium</i>	skogsfibblor	13	Vanlig.
<i>Hieracium sect. Tridentata</i>	styvfibblor	3	Vanlig kulturmarksväxt. Enstaka noteringar i nationalparken.
<i>Hieracium sect. Vulgata</i>	hagfibblor	8	Vanlig kulturmarksväxt. Enstaka noteringar i nationalparken.
<i>Hieracium umbellatum</i>	flockfibbla	41	Mycket vanlig. Steniga öppna stränder och bryn.
<i>Hierochloë hirta ssp. hirta</i>	älvmyskgräs	22	* karta
<i>Hierochloë odorata ssp. baltica</i>	strandmyskgräs	1	Sällsynt. Angiven från Mattön, Västerön (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Hippuris vulgaris</i>	hästsvans	3	Sällsynt. Grunt vatten med gyttja och gles vegetation. Noterad vid Fågleån.
<i>Hottonia palustris</i>	vattenblink	22	Spridd vattenväxt på grunt vatten.
<i>Humulus lupulus</i>	humle	1	Kvarstående prydnadsväxt. Sevedskvarn.
<i>Huperzia selago</i>	lopplummer	7	Spridd. Fuktig skog och på block.
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	dyblad	9	I näringsrika vatten. Rikligast i Lillån och Storån.
<i>Hylotelephium anacampseros</i>	cirkelfetblad	0	Prydnadsväxt. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Hyoscyamus niger</i>	bolmört	2	NT *
<i>Hypericum maculatum</i>	fyrkantig johannesö	39	Vanlig kulturmarksväxt.
<i>Hypericum perforatum</i>	äkta johannesört	3	Sällsynt. Tinäsbodarna (Bo Karlson, Upl flora) samt Älgön i strandbryn.
<i>Hypochaeris maculata</i>	slätterfibbla	8	Spridd. Solig skogsmark och bryn. Oftast fåtalig.
<i>Impatiens noli-tangere</i>	springkorn	4	*
<i>Inula salicina</i>	krissla	22	* karta
<i>Iris pseudacorus</i>	svärdslilja	77	Mycket vanlig.
<i>Isoëtes echinospora</i>	vekt braxengräs	25	Ganska vanlig. På grunt öppet vatten, ofta nedanför hållar.
<i>Isoëtes lacustris</i>	styvt braxengräs	33	Vanlig. Växer ned till 1-2 meters djup. Grus och lerbottnar.

<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	myrtåg	23	Ganska vanlig.
<i>Juncus articulatus</i>	ryltåg	10	Ganska vanlig.
<i>Juncus bufonius</i>	vägtåg	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Juncus bulbosus</i>	löktåg	30	Mycket vanlig. Vatten och strandväxt. Gärna naken på dy eller torv.
<i>Juncus conglomeratus</i>	knapptåg	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Juncus effusus</i>	veketåg	6	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Juncus filiformis</i>	trådtåg	70	Mycket vanlig.
<i>Juniperus communis</i>	en	22	Mycket vanlig.
<i>Lactuca muralis</i>	skogssallat	26	Mycket vanlig.
<i>Lactuca serriola</i>	taggsallat	1	Nyinkommen kulturmarksväxt. På brandfält vid Altsjön 2009.
<i>Lamium album</i>	vitplister	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.. Sevedskvarn på båda sidor om broarna.
<i>Lapsana communis</i>	harkål	6	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Larix decidua</i>	lärk	2	Förvildad eller planterat skogsträd. Noterad vid Sevedskvarn och Långvindsängen av Gunnar Eriksson och Lennart Karlén, Upl flora.
<i>Lathyrus linifolius</i>	gökärt	55	Mycket vanlig.
<i>Lathyrus niger</i>	vippärt	24	* karta
<i>Lathyrus palustris</i>	kärrvial	24	Vanlig. Ofta i älvängar.
<i>Lathyrus pratensis</i>	gulvial	22	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt	57	Mycket vanlig.
<i>Lemna minor</i>	andmat	10	I näringsrika stilla vatten.
<i>Lemna trisulca</i>	korsandmat	1	Sällsynt. I dike vid Koverstamyren.
<i>Leucanthemum vulgare</i>	prästrage	10	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Lilium bulbiferum</i>	brandlilja	1	Kvarstående prydnadsväxt.
<i>Limosella aquatica</i>	ävjebrodd	13	NT *
<i>Linaria vulgaris</i>	gulsporre	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Linnaea borealis</i>	linnea	25	Vanlig skogsväxt.
<i>Lobelia dortmanna</i>	notblomster	25	Vanlig på öppet grunt vatten med grusiga eller steniga bottnar.
<i>Lonicera xylosteum</i>	skogstry	41	Ganska vanlig och spridd i örtrik skog.
<i>Lotus corniculatus</i>	käringtand	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Lupinus polyphyllus</i>	blomsterlupin	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Luzula multiflora</i>	ängsfryle	13	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Luzula pallescens</i>	blekfryle	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Luzula pilosa</i>	vårfryle	36	Mycket vanlig.
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	gökblomster	6	Ganska sällsynt. Örtrika älvängar, leriga diken.
<i>Lycopodiella inundata</i>	strandlumner	2	NT *
<i>Lycopodium annotinum</i>	revlumner	6	Vanlig.
<i>Lycopodium clavatum</i>	mattlumner	5	Vanlig.
<i>Lycopodium complanatum</i>	plattlumner	3	Ganska sällsynt. Mager skogsmark.
<i>Lycopus europaeus</i>	strandklo	4	Enstaka noteringar. Näringsrika stränder.
<i>Lysimachia europaea</i>	skogsstjärna	58	Mycket vanlig.
<i>Lysimachia nummularia</i>	penningblad	1	Förvildad prydnadsväxt. Tinäsbodarna (Bo Karlsson, Uppl flora).
<i>Lysimachia punctata</i>	praktlysing	1	Sällsynt. Förvildad prydnadsväxt.
<i>Lysimachia thyrsoiflora</i>	topplösa	134	Mycket vanlig.
<i>Lysimachia vulgaris</i>	strandlysing	125	Mycket vanlig.

<i>Lythrum portula</i>	rödlånke	10	NT *
<i>Lythrum salicaria</i>	fackelblomster	Vanlig	Mycket vanlig.
<i>Maianthemum bifolium</i>	ekorrbar	51	Mycket vanlig.
<i>Malus pumila</i>	apel	3	Förvildad eller kvarstående.
<i>Malva moschata</i>	myskmalva	1	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt.
<i>Matricaria discoidea</i>	gatkamomill	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	strutbräken	2	Sällsynt. Mattön, Gangenån och Finnbyggeån (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Melampyrum pratense</i>	ängskovall	39	Mycket vanlig.
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	skogskovall	32	Mycket vanlig.
<i>Melica nutans</i>	bergslök	38	Mycket vanlig.
<i>Mentha arvensis</i>	åkermynta	54	Mycket vanlig.
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vattenklöver	34	Mycket vanlig.
<i>Milium effusum</i>	hässlebrodd	68	Mycket vanlig.
<i>Moehringia trinervia</i>	skogsnarv	16	Vanlig. Ofta på fristående block i skogen.
<i>Molinia caerulea</i>	blåtåtel	85	Mycket vanlig.
<i>Moneses uniflora</i>	ögonpyrola	1	Gysinge naturreservat (före nationalparkens bildande, oklart var) (Skoglund 1979)
<i>Monotropa hypopitys</i> ssp. <i>hypopitys</i>	vanlig tallört	10	Spridd. Blandskog och barrskog.
<i>Muscari botryoides</i>	pärthyacint	1	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt.
<i>Myosotis arvensis</i>	åkerförgätmigej	10	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Myosotis laxa</i>	sumpförgätmigej	6	Ganska sällsynt. Fuktig mark, blöthål i skogen, stränder. T.ex Torröns inre del, Tinäset, Åsbyvallen och Koverstamurbäcken.
<i>Myosotis scorpioides</i>	äkta förgätmigej	40	Mycket vanlig. Strandväxt och vattenväxt i strömmarna.
<i>Myosotis stricta</i>	vårförgätmigej	1	Långlådingen (Gunnar Eriksson, Upl flora).
<i>Myosoton aquaticum</i>	sprödarv	1	Sällsynt. Kölforsån vid Lillsjöns västra strand (Bo Karlsson, Upl flora).
<i>Myrica gale</i>	pors	38	Mycket vanlig. Kärr.
<i>Myriophyllum alterniflorum</i>	hårslinga	117	Mycket vanlig.
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	kransslinga	11	Mindre vanlig. Näringsrika vattenmiljöer. T. ex. Storån, Koverstamyran, Fågleån och Stavsnäs.
<i>Myrrhis odorata</i>	spansk körvel	4	Sällsynt. Ett stort bestånd finns vid Sevedskvarn SO om broarna.
<i>Nardus stricta</i>	stagg	3	Sällsynt. Vanlig utanför parken.
<i>Neottia cordata</i>	spindelblomster	1	Uppgiven från Sevedskvarns norra sida av Hans Thulin i Artportalen.
<i>Nuphar lutea</i>	gul näckros	108	Mycket vanlig. Områdets vanligaste flytbladsväxt.
<i>Nuphar pumila</i>	dvärgnäckros	1	*
<i>Nymphaea alba</i>	vit näckros	4	Mycket vanlig.
<i>Odontites vulgaris</i>	gatrödtoppa	1	Sällsynt, Åsbyvallen (utanför parken).
<i>Oenanthe aquatica</i>	vattenstäckra	15	Spridd. I näringsrika vattenmiljöer.
<i>Orthilia secunda</i>	björkpyrola	19	Mycket vanlig.
<i>Oxalis acetosella</i>	harsyra	58	Mycket vanlig.
<i>Paris quadrifolia</i>	orrbär	47	Mycket vanlig.

<i>Parnassia palustris</i>	slåtterblomma	3	Sällsynt. Öbymossen (Bo Norell, Gstr flora), Torraskärret (Lennart Karlén, Upl flora) samt Lindesbergsmossen.
<i>Pastinaca sativa</i>	palsternacka	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.. Sevedskvarn.
<i>Pedicularis palustris</i>	kärrespira	8	Spridd. Kärr och stränder.
<i>Persicaria amphibia</i>	vattenpilört	47	*
<i>Persicaria foliosa</i>	ävjepilört	15	NT * karta
<i>Persicaria hydropiper</i>	bitterpilört	22	*
<i>Persicaria lapathifolia</i> ssp. <i>lapathifolia</i>	strandpilört	8	*
<i>Persicaria lapathifolia</i> ssp. <i>pallida</i>	vanlig pilört	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Persicaria minor</i>	rosenpilört	4	*
<i>Peucedanum palustre</i>	kärresilja	46	Mycket vanlig.
<i>Phalaris arundinacea</i>	rörflen	66	Mycket vanlig.
<i>Phedimus spurius</i>	kaukasiskt fetblad	1	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt.
<i>Phegopteris connectilis</i>	hultbräken	8	Spridd. Fuktig skogsmark.
<i>Phleum pratense</i>	timotej	14	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Phragmites australis</i>	vass	83	Mycket vanlig.
<i>Picea abies</i>	gran	115	Mycket vanlig.
<i>Pilosella cymosa</i> ssp. <i>cymosa</i>	kvastfibbla	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Pilosella lactucella</i>	revfibbla	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Pilosella officinarum</i> ssp. <i>officinarum</i>	vanlig gråfibbla	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Pimpinella saxifraga</i>	bockrot	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Pinus sylvestris</i>	tall	80	Mycket vanlig.
<i>Plantago major</i>	groblad	16	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Plantago uniflora</i>	strandpryl	24	*
<i>Platanthera bifolia</i>	nattviol	16	Mindre vanlig. Skogsmark.
<i>Poa annua</i>	vitgröe	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Poa chaixii</i>	parkgröe	6	Gräsfröinkomling. Sevedskvarn och Öbergsvägen spridd från de stora förekomsterna på Granön vid Gysinge.
<i>Poa compressa</i>	berggröe	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Poa nemoralis</i>	lundgröe	32	Vanlig.
<i>Poa palustris</i>	sengröe	25	Mycket vanlig.
<i>Poa pratensis</i>	ängsgröe	16	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>angustifolia</i>	smalgröe	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Poa remota</i>	storgröe	1	NT *
<i>Poa supina</i>	trampgröe	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Poa trivialis</i>	kärrgröe	13	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	9	*
<i>Polygonatum odoratum</i>	getrams	24	Spridd. I rikare skogsmiljöer och även på fristående block. T.ex. Lilla Tinäset, Gårdsvekarna, Kölforsån, Torrön, Täljkniven och Öbyhalvön.
<i>Polygonum aviculare</i>	trampört	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Polypodium vulgare</i>	stensöta	35	Mycket vanlig.

<i>Populus balsamifera</i>	balsampoppel	1	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt. . Skekarsbo (Egil Wahlström, Upl flora).
<i>Populus tremula</i>	asp	105	Mycket vanlig.
<i>Potamogeton alpinus</i>	rostrnate	1	Sällsynt. Bara sedd i Balkärsviken vid Tyttbo.
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	gropnate	4	Sällsynt. Öbynäset vid Lövsva (Bo Norell, Gstr flora) och Strångnäset.
<i>Potamogeton compressus</i>	bandnate		NT *
<i>Potamogeton crispus</i>	krusnate	2	Sällsynt. Hästholmens västra del (Jansson & Ångman 1997) och Torröns SV-hörn (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Potamogeton gramineus</i>	gräsnate	19	Spridd.
<i>Potamogeton natans</i>	gäddnate	36	Vanlig flytbladsväxt.
<i>Potamogeton obtusifolius</i>	trubbnate	4	Sällsynt. Näringsgynnad vattenväxt. Funnen vid Stavnäs och i Storån S om Stenbäckens utflöde.
<i>Potamogeton perfoliatus</i>	ålnate	32	Vanlig. I öppet helst klart vatten.
<i>Potentilla argentea</i>	femfingerört	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Potentilla erecta</i>	blodrot	40	Mycket vanlig.
<i>Potentilla norvegica</i>	norsk fingerört	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Prunella vulgaris</i>	brunört	15	Vanlig.
<i>Prunus cerasus</i>	sukrörsbär	1	Odlad och förvildad. Sevedskvarn SO om broarna.
<i>Prunus domestica ssp. domestica</i>	plommon	1	Odlad och förvildad. Sevedskvarn SO om broarna (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Prunus domestica ssp. insititia</i>	krikon		Kvarstående vid torpet på Torröns sydvästra hörn.
<i>Prunus padus</i>	hägg	17	Spridda förekomster. Ursprungligen sällsynt och till stor del kulturspridd genom odling. Många av förekomsterna ligger vid gamla torp, t.ex Kölforsån S om Högsberga, Torrön vid husgrund, Hemön vid gammal inäga, Tinäsets fåbod och Kölfors.
<i>Pteridium aquilinum</i>	örnbräken	47	Mycket vanlig.
<i>Pulmonaria obscura</i>	mörk lungört	5	Sällsynt. Kalkgynnad lundväxt. Öbynäset mellan stora och lilla Gångborn, Göknalet V om Oxdjupet, Sissuddarna (Åke Malmquist, Gstr flora) och Tinäsudden (Almquist 1919).
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola	10	Spridd. Torr barrskog.
<i>Pyrola media</i>	klockpyrola	4	Sällsynt. Tinäset (Almquist enl Arnell 1924), Öbynäset (Bo Norell, Gstr flora), Fräningen, och Hemön .
<i>Pyrola minor</i>	klotpyrola	8	Mindre vanlig. Vanlig utanför parken.
<i>Pyrola rotundifolia</i>	vitpyrola	5	Mindre vanlig.
<i>Quercus robur</i>	skogsek	85	*
<i>Ranunculus acris</i>	smörblomma	21	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Ranunculus aquatilis</i>	vattenmöja	17	Angiven från flera lokaler av Jansson & Ångman (1997). Troligen en förväxlad med sköldmöja.
<i>Ranunculus aquatilis var. diffusus</i>	grodmöja	1	Angiven från Sevedskvarn mitt emot Piparholmen av Lennart Karlén, Upl flora.

<i>Ranunculus auricomus</i>	majsmörblomma	26	Majsmörblommor är vanliga i området och växer ofta i örtrika älvängar och liknande fuktig strandnära mark.
<i>Ranunculus flammula</i>	ältranunkel	27	Mycket vanlig.
<i>Ranunculus imitans</i>		2	*
<i>Ranunculus lingua</i>	sjöranunkel	7	Mindre vanlig. Ista mittemot Brattåker (Jansson & Ångman 1997), Mattön innanför Lovön (Skoglund 1979), Östasjöns utlopp och Sevedskvarn (Bo Karlsson, Upl fl) samt Kölforsån vid Kölförstorpet, Storån och Rödluvsholmen NO.
<i>Ranunculus peltatus ssp. peltatus</i>	sköldmöja	15	Mycket vanlig.
<i>Ranunculus repens</i>	revsmörblomma	65	Mycket vanlig.
<i>Ranunculus reptans</i>	strandranunkel	61	Mycket vanlig.
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	höskallra	1	Sällsynt. Mattön på levé mitt för Lovön (Skoglund 1979).
<i>Rhinanthus minor</i>	ängsskallra	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Rhododendron tomentosum</i>	skvattram	11	Mycket vanlig.
<i>Rhynchospora alba</i>	vitag	7	Spridd. I blöta fattigkärr med mjukmattor eler lösbottnar. Gärdsvekarna, Svarrviksmossen, Östasjön, Dragmossen m.fl.
<i>Rhynchospora fusca</i>	brunag	7	Spridd. I liknande miljöer som vitag. Gärdsvekarna NO om vändplanen, Svarrviksmossen, Östasjön, Dragmossen, Öbymossen vid Gökbäckberget m.fl.
<i>Ribes alpinum</i>	måbär	5	Ganska sällsynt. Aspängarna (Bo Karlsson, Upl flora), Kölforsån och Åsbyvallen (Gunn Hedkvist Gstr fl) och Sevedskvarn (Lennart Karlén, Upl flora)
<i>Ribes nigrum</i>	svarta vinbär	8	Förvildad och fågelspridd. T ex Kölforsån, Tyttbo och Ängsön.
<i>Ribes rubrum</i>	trädgårdsvinbär	4	Förvildad och fågelspridd. T ex Nötholmen, Öby fäbod och Kölfors
<i>Ribes uva-crispa</i>	krusbär	8	Förvildad och fågelspridd eller kvarstående vid torp.
<i>Rorippa palustris</i>	sumpfräne	26	Vanlig.
<i>Rosa dumalis</i>	nyponros	8	Sparsamt spridd. Ofta vid torp och odlingsrester. Förr kanske odlad.
<i>Rosa majalis</i>	kanelros	34	Mycket vanlig.
<i>Rosa mollis</i>	hartsros	3	Sällsynt. Vid Kölforsån på flera platser.
<i>Rubus caesius</i>	blåhallon	2	*
<i>Rubus chamaemorus</i>	hjordron	11	Vanlig. Mossar.
<i>Rubus idaeus</i>	hallon	35	Mycket vanlig.
<i>Rubus saxatilis</i>	stenbär	72	Mycket vanlig.
<i>Rumex acetosa</i>	ängssyra	16	Ganska vanlig. Ofta i örtrika älvängar.
<i>Rumex acetosella</i>	bergsyra	3	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Rumex acetosella ssp. tenuifolius</i>	rödsyra	1	Kulturmarksväxt. Kölfors (Bo Karlsson, Upl flora)

<i>Rumex aquaticus</i>	hästkräppa	13	Ganska vanlig. Fuktängar och stränder. Riklig längs Torröns västra strand.
<i>Rumex crispus</i>	krusskräppa	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Rumex longifolius</i>	gårdsskräppa	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Sagina procumbens</i>	krypnarv	9	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	pilblad	44	Vanlig. Näringsrika vattenmiljöer och leriga bottnar.
<i>Salix aurita</i>	bindvide	17	Mycket vanlig. Hybride bindvide × lappvide uppges från Tinäsudden, bildande vidsträckta snår (Almquist 1919).
<i>Salix caprea</i>	sälg	30	Mycket vanlig.
<i>Salix cinerea</i>	gråvide	86	Mycket vanlig. Bildar ibland bestånd och låg skog.
<i>Salix lapponum</i>	lappvide	13	Vanlig. I svämkärr och fuktängar men oftast enstaka.
<i>Salix myrsinifolia</i>	svartvide	12	Vanlig.
<i>Salix pentandra</i>	jolster	18	Vanlig.
<i>Salix phylicifolia</i>	grönvide	1	Uppgiven från Kölforsån V om Lillsjön (Bo Karlsson, Upl flora). Ren grönvide är dock mycket ovanlig och troligen är den felbestämd.
<i>Salix repens</i>	hundvide	34	Vanlig. Växer vanligen i svämkärr eller fuktängar.
<i>Salix x fragilis</i>	grönpil	5	Sällsynt. Planterad och förvildad kring Gysinge.
<i>Sambucus racemosa</i>	druvfläder	3	Mindre vanlig. Humlegårdsholmen (Bo Karlsson, Upl flora), Kölfors, mellan stora och lilla Gångborn.
<i>Saxifraga granulata</i>	mandelblomma	2	vid Åsbyvallen på gränsen till NP och Österfallet (Skoglund 1979)
<i>Schedonorus giganteus</i>	långsvingel	16	*
<i>Schedonorus pratensis</i>	ängssvingel	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Scheuchzeria palustris</i>	kallgräs	9	Ganska vanlig. I blöta kärr i mjukmattor.
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	säv	95	Mycket vanlig.
<i>Scirpus radicans</i>	bågsäv	14	NT * karta
<i>Scirpus sylvaticus</i>	skogssäv	12	Vanlig på fuktig skogsmark.
<i>Scleranthus annuus</i>	grönknavel	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken. Skekarsbo (Egil Wahlström, Upl flora)
<i>Scopolia carnioica</i>	dårört	1	På gammal tipp vid Gysing i kanten av nationalparken. Sedd under många år senast 1998.
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	höstfibbla	11	Vanlig.
<i>Scrophularia nodosa</i>	flenört	32	Vanlig. Ofta i fuktängar.
<i>Scutellaria galericulata</i>	frossört	37	Mycket vanlig.
<i>Sedum acre</i>	gul fetknopp	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Senecio sylvaticus</i>	bergkorsört	9	Vanligare utanför parken.
<i>Senecio viscosus</i>	klibbkorsört	7	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Senecio vulgaris</i>	korsört	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Serratula tinctoria</i>	ängsskära	2	NT *

<i>Silene dioica</i>	rödblära	3	Uppgiven från Mattön och Tinäsudden av Almquist (Arnell 1924). Arten har en utbredningslucka vid Dalälven och har under florainventeringarna bara noterats vid Öby fäbod (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Silene latifolia</i>	vitblära	1	Uppgiven från Mattön av Almquist (Arnell 1924).
<i>Sium latifolium</i>	vattenmärke	5	Sällsynt sydlig vattenväxt. I näringsrikare vattenmiljöer. Storån mellan Stensänget och Husberget (Jansson & Ångman 1997), Koverstamurbäcken (Bo Norell, Gstr flora), Gysinge vid Fäbodvallen och Stavsnäs.
<i>Solanum dulcamara</i>	besksöta	15	Spridd. I anslutning till näringsrika vatten. Riklig längs Kölforsån.
<i>Solidago canadensis</i>	kanadensiskt gullris	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Solidago virgaurea</i>	gullris	42	Mycket vanlig.
<i>Sonchus arvensis</i>	åkermolke	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Sorbus aucuparia</i>	rönn	74	Mycket vanlig.
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel	2	Sällsynt. Sissuddarna (Åke Malmquist, Gstr flora).
<i>Sparganium angustifolium</i>	plattbladig igelknop	4	Sällsynt. Uppgiven från Rönnsmyran och Hästholmen av Ångman & Jansson (1997) samt från Mattön och Långvindssjön (Bo Norell, Gstr flora)
<i>Sparganium emersum</i>	gles igelknopp	27	Vanlig och spridd. Gärna vid åmynningar och skyddade näringsrika vattenmiljöer.
<i>Sparganium erectum</i>	storigelknopp	9	Mindre vanlig. I näringsrika vattenmiljöer, ibland som glesa vassar. Vanligast i Storån men även Kvarnholmen vid Sevedskvarn (Jansson & Ångman, 1997) samt Aggerån och Vedån.
<i>Sparganium gramineum</i>	flotagräs	4	Sällsynt och svårbestämd eftersom den sällan blommar. Angiven från Strömholmen och Göknäsudden av Jansson & Ångman (1997) samt från Utön av Almquist (1919).
<i>Sparganium natans</i>	dvärgigelknopp	7	Vanlig. Mest i småvatten.
<i>Spiraea salicifolia</i>	häckspirea	2	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt. Älgön (Egil Wahlström, Upl flora) och Torröns SV-hörn (sprider sig ut mot vattnet).
<i>Spirodela polyrhiza</i>	stor andmat	7	*
<i>Stachys palustris</i>	knölsyska	13	Ganska vanlig. I högörtvegetation vid strömmarna, fuktängar.
<i>Stachys sylvatica</i>	stinksyska	16	Ganska vanlig.
<i>Stellaria alsine</i>	källarv	2	Sällsynt. Kölfors vid Lillsjön samt Härsingens norra strand.
<i>Stellaria graminea</i>	grässtjärnblomma	18	Vanlig.
<i>Stellaria longifolia</i>	skogsstjärnblomma	14	Spridd.
<i>Stellaria media</i>	våtarv	6	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Stellaria nemorum</i>	lundarv	1	Sällsynt. Kölforsåns östra sida uppströms bron.
<i>Stellaria palustris</i>	kärrstjärnblomma	22	*

<i>Stratiotes aloides</i>	vattenaloe	4	Sällsynt. Näringskrävande vattenväxt. Kölforsån, SO om Högsberga samt Storån (flera platser).
<i>Subularia aquatica</i>	sylört	3	Sällsynt. Övåntat svårfunnen trots lämpliga miljöer. Öbynåset vid Sörekensholmen (Bo Norell, Gstr flora) och Öby fåbodar (Jansson & Ångman 1997). Även uppgiven från Mattön av Arnell (1924).
<i>Succisa pratensis</i>	ängsvädd	74	Mycket vanlig.
<i>Symphytum x uplandicum</i>	uppländsk vallört	1	Förvildad eller kvarstående prydnadsväxt.
<i>Syringa vulgaris</i>	syren	2	Kvarstående vid torp och fåbodar.
<i>Tanacetum vulgare</i>	renfana	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Taraxacum</i>	maskrosor	14	Vanlig. Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Thalictrum flavum</i>	ängsruta	19	Vanlig. Älvångar.
<i>Thelypteris palustris</i>	kärrbråken	4	Sällsynt. Rikkärr och rika sumpskogar. Funnen på två platser, N och NV om Måltidssjön (Bo Karlsson, Upl flora) samt SSV om Fiskarängsholmarna.
<i>Thlaspi arvense</i>	penningört	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Tilia cordata</i>	skogslind	52	*
<i>Tragopogon pratensis</i>	ängshaverrot	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Trichophorum alpinum</i>	snip	2	Sällsynt. Torraskärret (Lennart Karlén, Upl flora) och Dragmossen.
<i>Trifolium aureum</i>	gullklöver	1	Sällsynt kulturmarksväxt. Aspholmen (Egil Wahlström, Upl flora).
<i>Trifolium hybridum</i>	alsikeklöver	4	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Trifolium medium</i>	skogsklöver	29	Vanlig kulturmarksväxt.
<i>Trifolium pratense</i>	rödklöver	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Trifolium repens</i>	vitklöver	10	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Trifolium spadiceum</i>	brunklöver	2	Sällsynt kulturmarksväxt. Skogsvägar. Lobergskojan (Lennart Karlén, Upl flora) och Öbynåset vid Lövsva (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	baldersbrå	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Turritis glabra</i>	rockentrav	1	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.. Kölforstorpet (Lennart Karlén, Upl flora).
<i>Tussilago farfara</i>	hästhov	11	Vanlig.
<i>Typha latifolia</i>	bredkaveldun	8	Spridd men sparsam.
<i>Ulmus glabra</i>	skogsalm	5	VU *
<i>Urtica dioica</i>	brännässla	31	Vanlig.
<i>Utricularia intermedia</i>	dybläddra	14	ganska vanlig. I kärr med öppet vatten.
<i>Utricularia minor</i>	dvärgbläddra	5	Sällsynt. Angiven från fem lokaler av Jansson & Ångman (1997).
<i>Utricularia vulgaris</i>	vattenbläddra	10	Näringsrika vattenmiljöer med stillastående vatten.
<i>Vaccinium microcarpum</i>	dvärgtranbär	3	Mindre vanlig. På torra mossetuvor.
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbär	76	Mycket vanlig.
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	tranbär	24	Mycket vanlig.
<i>Vaccinium uliginosum</i>	odon	16	Mycket vanlig.

<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	lingon	60	Mycket vanlig.
<i>Valeriana officinalis</i>	läkevänderot	2	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Valeriana sambucifolia</i>	flädervänderot	19	Vanlig. På fuktig rikare mark, forsstränder.
<i>Veronica arvensis</i>	fältveronika	1	Kulturmarksväxt. Mattön (Almquist enl Arnell 1924).
<i>Veronica beccabunga</i>	bäckveronika	1	Sällsynt. Koverstamurbäcken (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Veronica chamaedrys</i>	teveronika	38	Mycket vanlig.
<i>Veronica officinalis</i>	ärenpris	26	Mycket vanlig.
<i>Veronica scutellata</i>	dyveronika	31	Vanlig. Naken jord på stränder.
<i>Veronica serpyllifolia</i>	majveronika	5	Kulturmarksväxt. Vanligare utanför parken.
<i>Viburnum opulus</i>	olvon	58	*
<i>Vicia cracca</i>	kråkvicker	37	Mycket vanlig.
<i>Vicia sepium</i>	häckvicker	31	Mycket vanlig.
<i>Vicia sylvatica</i>	skogsvicker	24	Vanlig. På rikare skogsmark.
<i>Viola arvensis</i>	åkerviol	1	Kulturmarksväxt. Altbergets brandfält 2009.
<i>Viola canina</i>	ängsviol	14	Vanlig.
<i>Viola canina ssp. montana</i>	norrlandsviol	23	Vanlig, stränder i svämzonen.
<i>Viola epipsila</i>	mossviol	2	Mattön, Åsbyvallen (Bo Norell, Gstr flora).
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	19	Spridd. I rikare och lundartade skogar.
<i>Viola palustris</i>	kärrviol	30	Mycket vanlig.
<i>Viola riviniana</i>	skogsviol	68	Mycket vanlig.
<i>Viola stagnina</i>	strandviol	12	NT * karta
<i>Viola uliginosa</i>	sumpviol	32	NT * karta

Artregister efter svenska namn

Agnsåv	<i>Eleocharis uniglumis</i>	Brunven	<i>Agrostis canina</i>
Akleja	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>
Alsikeklöver	<i>Trifolium hybridum</i>	Brännässla	<i>Urtica dioica</i>
Amerikansk dunört	<i>Epilobium adenocaulon</i>	Bunkestarr	<i>Carex elata</i>
Andmat	<i>Lemna minor</i>	Bågsäv	<i>Scirpus radicans</i>
Apel	<i>Malus pumila</i>	Bäckbräsma	<i>Cardamine amara</i>
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Bäckveronika	<i>Veronica beccabunga</i>
Asp	<i>Populus tremula</i>	Cirkelfetblad	<i>Hylotelephium anacampseros</i>
Backdunört	<i>Epilobium collinum</i>	Darrgräs	<i>Briza media</i>
Baldersbrå	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	Druvfläder	<i>Sambucus racemosa</i>
Balsampoppel	<i>Populus balsamifera</i>	Dvärgbläddra	<i>Utricularia minor</i>
Bandnate	<i>Potamogeton compressus</i>	Dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>
Berberis	<i>Berberis vulgaris</i>	Dvärgigelknopp	<i>Sparganium natans</i>
Bergdunört	<i>Epilobium montanum</i>	Dvärgnäckros	<i>Nuphar pumila</i>
Bergenia	<i>Bergenia</i>	Dvärgtranbär	<i>Vaccinium microcarpum</i>
Berggröe	<i>Poa compressa</i>	Dyblad	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
Bergklint	<i>Centaurea montana</i>	Dybläddra	<i>Utricularia intermedia</i>
Bergkorsört	<i>Senecio sylvaticus</i>	Dystarr	<i>Carex limosa</i>
Bergrör	<i>Calamagrostis epigejos</i>	Dyveronika	<i>Veronica scutellata</i>
Bergslok	<i>Melica nutans</i>	Dårört	<i>Scopolia carniolica</i>
Bergsyra	<i>Rumex acetosella</i>	Ekbräken	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>
Bergven	<i>Agrostis vinealis</i>	Ekorrbar	<i>Maianthemum bifolium</i>
Besksöta	<i>Solanum dulcamara</i>	En	<i>Juniperus communis</i>
Betesdaggekåpa	<i>Alchemilla monticola</i>	Fackelblomster	<i>Lythrum salicaria</i>
Bindvide	<i>Salix aurita</i>	Femfingerört	<i>Potentilla argentea</i>
Bitterpilört	<i>Persicaria hydropiper</i>	Flaskstarr	<i>Carex rostrata</i>
Björkpyrola	<i>Orthilia secunda</i>	Flenört	<i>Scrophularia nodosa</i>
Björnloka	<i>Heracleum sphondylium</i>	Flockfibbla	<i>Hieracium umbellatum</i>
Blekfryle	<i>Luzula pallescens</i>	Flotagräs	<i>Sparganium gramineum</i>
Blekstarr	<i>Carex pallescens</i>	Flädervänderot	<i>Valeriana sambucifolia</i>
Blodrot	<i>Potentilla erecta</i>	Foderlosta	<i>Bromopsis inermis</i>
Blomsterlupin	<i>Lupinus polyphyllus</i>	Frossört	<i>Scutellaria galericulata</i>
Blomvass	<i>Butomus umbellatus</i>	Fyrkantig johannesört	<i>Hypericum maculatum</i>
Blåbär	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Fyrling	<i>Crassula aquatica</i>
Blåhallon	<i>Rubus caesius</i>	Fårsvingel	<i>Festuca ovina</i>
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	Fältarv	<i>Cerastium arvense</i>
Blåsstarr	<i>Carex vesicaria</i>	Fältveronika	<i>Veronica arvensis</i>
Blåsuga	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Gatkamomill	<i>Matricaria discoidea</i>
Blåtåtel	<i>Molinia caerulea</i>	Gatrödtoppa	<i>Odontites vulgaris</i>
Bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	Getrams	<i>Polygonatum odoratum</i>
Bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	Glansdaggekåpa	<i>Alchemilla micans</i>
Borstnejlika	<i>Dianthus barbatus</i>	Glasbjörk	<i>Betula pubescens</i>
Brakved	<i>Frangula alnus</i>	Glatt daggekåpa	<i>Alchemilla glabra</i>
Brandlilja	<i>Lilium bulbiferum</i>	Gles igelknopp	<i>Sparganium emersum</i>
Bredkaveldun	<i>Typha latifolia</i>	Gran	<i>Picea abies</i>
Brudborste	<i>Cirsium heterophyllum</i>	Granbräken	<i>Dryopteris cristata</i>
Brunag	<i>Rhynchospora fusca</i>	Grenrör	<i>Calamagrostis canescens</i>
Brunklöver	<i>Trifolium spadicum</i>	Groblad	<i>Plantago major</i>
Brunrör	<i>Calamagrostis phragmitoides</i>		

Grodmöja	<i>Ranunculus aquatilis</i> var. <i>diffusus</i>	Hässlebrodd	<i>Milium effusum</i>
Gropnate	<i>Potamogeton berchtoldii</i>	Hässleklocka	<i>Campanula latifolia</i>
Gråal	<i>Alnus incana</i>	Hästhov	<i>Tussilago farfara</i>
Gråbinka	<i>Erigeron acris</i>	Hästskräppa	<i>Rumex aquaticus</i>
Gråbo	<i>Artemisia vulgaris</i>	Hästsvans	<i>Hippuris vulgaris</i>
Gråstarr	<i>Carex canescens</i>	Hönsarv	<i>Cerastium fontanum</i>
Gråvide	<i>Salix cinerea</i>	Höskallra	<i>Rhinanthus angustifolius</i>
Gräsnete	<i>Potamogeton gramineus</i>	Höstfibbla	<i>Scorzonerooides autumnalis</i>
Grässtjärnblomma	<i>Stellaria graminea</i>	Höstlåsbräken	<i>Botrychium multifidum</i>
Gräsull	<i>Eriophorum latifolium</i>	Jolster	<i>Salix pentandra</i>
Grönknavel	<i>Scleranthus annuus</i>	Jordreva	<i>Glechoma hederacea</i>
Grönpil	<i>Salix x fragilis</i>	Jordrök	<i>Fumaria officinalis</i>
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>
Grönstarr	<i>Carex demissa</i>	Jättegröe	<i>Glyceria maxima</i>
Grönvide	<i>Salix phylicifolia</i>	Jättestarr	<i>Carex riparia</i>
Gul fetknopp	<i>Sedum acre</i>	Kabbleka	<i>Caltha palustris</i>
Gul näckros	<i>Nuphar lutea</i>	Kallgräs	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Gulkavle	<i>Alopecurus aequalis</i>	Kalmus	<i>Acorus calamus</i>
Gullklöver	<i>Trifolium aureum</i>	Kanadensiskt gullri	<i>Solidago canadensis</i>
Gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Kanelros	<i>Rosa majalis</i>
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>	Kattfot	<i>Antennaria dioica</i>
Gulmåra	<i>Galium verum</i>	Kaukasiskt fetblad	<i>Phedimus spurius</i>
Gulsporre	<i>Linaria vulgaris</i>	Kirskål	<i>Aegopodium podagraria</i>
Gulvial	<i>Lathyrus pratensis</i>	Klibbal	<i>Alnus glutinosa</i>
Gårdsskräppa	<i>Rumex longifolius</i>	Klibbkorsört	<i>Senecio viscosus</i>
Gåsört	<i>Argentina anserina</i>	Klockpyrola	<i>Pyrola media</i>
Gäddnate	<i>Potamogeton natans</i>	Klofibbla	<i>Crepis tectorum</i>
Gökblomster	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Klolånke	<i>Callitriche hamulata</i>
Gökärt	<i>Lathyrus linifolius</i>	Klotpyrola	<i>Pyrola minor</i>
Hagfibblor	<i>Hieracium sect. Vulgata</i>	Klotstarr	<i>Carex globularis</i>
Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	Klubbstarr	<i>Carex buxbaumii</i>
Hampdån	<i>Galeopsis speciosa</i>	Knagglestarr	<i>Carex flava</i>
Harkål	<i>Lapsana communis</i>	Knappsäv	<i>Eleocharis palustris</i>
Harstarr	<i>Carex leporina</i>	Knappståg	<i>Juncus conglomeratus</i>
Harsyra	<i>Oxalis acetosella</i>	Knipparv	<i>Cerastium glomeratum</i>
Hartsros	<i>Rosa mollis</i>	Knylhavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	Knägräs	<i>Danthonia decumbens</i>
Hesperis	<i>Hesperis matronalis</i>	Knärot	<i>Goodyera repens</i>
Hirsstarr	<i>Carex panicea</i>	Knölklocka	<i>Campanula rapunculoides</i>
Hjortron	<i>Rubus chamaemorus</i>	Knölsyska	<i>Stachys palustris</i>
Hornsärv	<i>Ceratophyllum demersum</i>	Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>
Hultbräken	<i>Phegopteris connectilis</i>	Korsandmat	<i>Lemna trisulca</i>
Humle	<i>Humulus lupulus</i>	Korsört	<i>Senecio vulgaris</i>
Humleblomster	<i>Geum rivale</i>	Kransslinga	<i>Myriophyllum verticillatum</i>
Hundkax	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Krikon	<i>Prunus domestica</i> ssp. <i>insititia</i>
Hundstarr	<i>Carex nigra</i>	Krissla	<i>Inula salicina</i>
Hundvide	<i>Salix repens</i>	Krusbär	<i>Ribes uva-crispa</i>
Hundäxing	<i>Dactylis glomerata</i>	Krusnate	<i>Potamogeton crispus</i>
Hårslinga	<i>Myriophyllum alterniflorum</i>	Krusskräppa	<i>Rumex crispus</i>
Häckspirea	<i>Spiraea salicifolia</i>	Krustistel	<i>Carduus crispus</i>
Häckvicker	<i>Vicia sepium</i>	Krustätel	<i>Avenella flexuosa</i>
Hägg	<i>Prunus padus</i>	Krypnarv	<i>Sagina procumbens</i>
Häggmispel	<i>Amelanchier spicata</i>		

Krypven	<i>Agrostis stolonifera</i>	Myskmadra	<i>Galium odoratum</i>
Kråcklöver	<i>Comarum palustre</i>	Myskmalva	<i>Malva moschata</i>
Kråkvicker	<i>Vicia cracca</i>	Myskmåra	<i>Galium triflorum</i>
Kummin	<i>Carum carvi</i>	Måbär	<i>Ribes alpinum</i>
Kvastfibbla	<i>Pilosella cymosa ssp. cymosa</i>	Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>
Kvickrot	<i>Elytrigia repens</i>	Mörk lungört	<i>Pulmonaria obscura</i>
Källarv	<i>Stellaria alsine</i>	Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>	Nejlikrot	<i>Geum urbanum</i>
Kärrbräken	<i>Thelypteris palustris</i>	Nickskära	<i>Bidens cernua</i>
Kärrdunört	<i>Epilobium palustre</i>	Njurdaggkåpa	<i>Alchemilla murbeckiana</i>
Kärrfibbla	<i>Crepis paludosa</i>	Nordbräken	<i>Dryopteris expansa</i>
Kärrfräken	<i>Equisetum palustre</i>	Nordslamkrypa	<i>Elatine orthosperma</i>
Kärrgröe	<i>Poa trivialis</i>	Norrlandsstarr	<i>Carex aquatilis</i>
Kärrkavle	<i>Alopecurus geniculatus</i>	Norrlandsviol	<i>Viola canina ssp. montana</i>
Kärrsilja	<i>Peucedanum palustre</i>	Norsk fingerört	<i>Potentilla norvegica</i>
Kärrspira	<i>Pedicularis palustris</i>	Notblomster	<i>Lobelia dortmanna</i>
Kärrstjärnblomma	<i>Stellaria palustris</i>	Nyponros	<i>Rosa dumalis</i>
Kärrtistel	<i>Cirsium palustre</i>	Nysört	<i>Achillea ptarmica</i>
Kärrull	<i>Eriophorum gracile</i>	Nålstarr	<i>Carex dioica</i>
Kärrvial	<i>Lathyrus palustris</i>	Nålsäv	<i>Eleocharis acicularis</i>
Kärrviol	<i>Viola palustris</i>	Nässelsnärja	<i>Cuscuta europaea</i>
Lappvide	<i>Salix lapponum</i>	Odon	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Liljekonvalj	<i>Convallaria majalis</i>	Olvon	<i>Viburnum opulus</i>
Lingon	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>
Linnea	<i>Linnaea borealis</i>	Ormrot	<i>Bistorta vivipara</i>
Liten blåklocka	<i>Campanula rotundifolia</i>	Oxel	<i>Sorbus intermedia</i>
Liten kardborre	<i>Arctium minus</i>	Palsternacka	<i>Pastinaca sativa</i>
Ljung	<i>Calluna vulgaris</i>	Parkgröe	<i>Poa chaixii</i>
Lomme	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Penningblad	<i>Lysimachia nummularia</i>
Lopplummer	<i>Huperzia selago</i>	Penningört	<i>Thlaspi arvense</i>
Lundarv	<i>Stellaria nemorum</i>	Pepparrot	<i>Armoracia rusticana</i>
Lundbräken	<i>Dryopteris dilatata</i>	Piggstarr	<i>Carex spicata</i>
Lundelm	<i>Elymus caninus</i>	Pilblad	<i>Sagittaria sagittifolia</i>
Lundgröe	<i>Poa nemoralis</i>	Pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>
Långsvingel	<i>Schedonorus giganteus</i>	Pipdån	<i>Galeopsis tetrahit</i>
Läkevänderot	<i>Valeriana officinalis</i>	Piprör	<i>Calamagrostis arundinacea</i>
Lärk	<i>Larix decidua</i>	Plattbladig igelknopp	<i>Sparganium angustifolium</i>
Löktåg	<i>Juncus bulbosus</i>	Plattlummer	<i>Lycopodium complanatum</i>
Madrör	<i>Calamagrostis neglecta</i>	Plattstarr	<i>Carex disticha</i>
Majbräken	<i>Athyrium filix-femina</i>	Plommon	<i>Prunus domestica ssp. domestica</i>
Majsmörblomma	<i>Ranunculus auricomus</i>	Pors	<i>Myrica gale</i>
Majveronika	<i>Veronica serpyllifolia</i>	Praktlysing	<i>Lysimachia punctata</i>
Mandelblomma	<i>Saxifraga granulata</i>	Prästkraze	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Mannagräs	<i>Glyceria fluitans</i>	Pärlhyacint	<i>Muscari botryoides</i>
Maskrosor	<i>Taraxacum</i>	Rankstarr	<i>Carex elongata</i>
Mattlummer	<i>Lycopodium clavatum</i>	Renfana	<i>Tanacetum vulgare</i>
Midsommarblomst	<i>Geranium sylvaticum</i>	Repestarr	<i>Carex loliacea</i>
Missne	<i>Calla palustris</i>	Revfibbla	<i>Pilosella lactucella</i>
Mjölke	<i>Chamerion angustifolium</i>	Revlummer	<i>Lycopodium annotinum</i>
Mjölon	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Revmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>
Mossviol	<i>Viola epipsila</i>	Rockentrav	<i>Turritis glabra</i>
Myggblomster	<i>Hammarbya paludosa</i>	Rosenpilört	<i>Persicaria minor</i>
Myrtåg	<i>Juncus alpinoarticulatus</i>		

Rosling	<i>Andromeda polifolia</i>	Sommargyllen	<i>Barbarea vulgaris</i>
Rostnate	<i>Potamogeton alpinus</i>	Sommarlånke	<i>Callitriche cophocarpa</i>
Rova/rybs/åkerkål	<i>Brassica rapa</i>	Spansk körvel	<i>Myrrhis odorata</i>
Rundsileshår	<i>Drosera rotundifolia</i>	Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>
Ryltåg	<i>Juncus articulatus</i>	Springkorn	<i>Impatiens noli-tangere</i>
Rödblära	<i>Silene dioica</i>	Sprängört	<i>Cicuta virosa</i>
Rödklint	<i>Centaurea jacea</i>	Sprödarv	<i>Myosoton aquaticum</i>
Rödkläver	<i>Trifolium pratense</i>	Spädstarr	<i>Carex disperma</i>
Rödlånke	<i>Lythrum portula</i>	Stagg	<i>Nardus stricta</i>
Rödsvingel	<i>Festuca rubra</i>	Stenbräken	<i>Cystopteris fragilis</i>
Rödsyra	<i>Rumex acetosella ssp. tenuifolius</i>	Stenbär	<i>Rubus saxatilis</i>
Rödven	<i>Agrostis capillaris</i>	Stensöta	<i>Polypodium vulgare</i>
Röllika	<i>Achillea millefolium</i>	Stinknäva	<i>Geranium robertianum</i>
Rönn	<i>Sorbus aucuparia</i>	Stinksyska	<i>Stachys sylvatica</i>
Rörflen	<i>Phalaris arundinacea</i>	Stjärnstarr	<i>Carex echinata</i>
Sandnarv	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Stor andmat	<i>Spirodela polyrhiza</i>
Sandtrav	<i>Arabidopsis arenosa</i>	Stor blåklocka	<i>Campanula persicifolia</i>
Sengröe	<i>Poa palustris</i>	Storgröe	<i>Poa remota</i>
Sjöfräken	<i>Equisetum fluviatile</i>	Storigelknopp	<i>Sparganium erectum</i>
Sjöranunkel	<i>Ranunculus lingua</i>	Stormåra	<i>Galium mollugo</i>
Skavfräken	<i>Equisetum hyemale</i>	Storrams	<i>Polygonatum multiflorum</i>
Skelört	<i>Chelidonium majus</i>	Storsileshår	<i>Drosera anglica</i>
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	Storven	<i>Agrostis gigantea</i>
Skogsbräken	<i>Dryopteris carthusiana</i>	Strandbräsma	<i>Cardamine parviflora</i>
Skogsek	<i>Quercus robur</i>	Strandgyllen	<i>Barbarea stricta</i>
Skogsfibblor	<i>Hieracium sect. Hieracium</i>	Strandklo	<i>Lycopus europaeus</i>
Skogsfräken	<i>Equisetum sylvaticum</i>	Strandlummer	<i>Lycopodiella inundata</i>
Skogsklöver	<i>Trifolium medium</i>	Strandlysing	<i>Lysimachia vulgaris</i>
Skogskovall	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	Strandmyskgräs	<i>Hierochloë odorata ssp. baltica</i>
Skogslind	<i>Tilia cordata</i>	Strandpilört	<i>Persicaria lapathifolia ssp. lapathifolia</i>
Skogslönn	<i>Acer platanoides</i>		
Skogsnarv	<i>Moehringia trinervia</i>	Strandpryl	<i>Plantago uniflora</i>
Skogsnoppa	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	Strandranunkel	<i>Ranunculus reptans</i>
Skogsnycklar	<i>Dactylorhiza maculata ssp. fuchsii</i>	Strandviol	<i>Viola stagnina</i>
Skogssallat	<i>Lactuca muralis</i>	Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>
Skogsstjärna	<i>Lysimachia europaea</i>	Strängstarr	<i>Carex chordorrhiza</i>
Skogsstjärnblomm:	<i>Stellaria longifolia</i>	Strätta	<i>Angelica sylvestris</i>
Skogssäv	<i>Scirpus sylvaticus</i>	Styltstarr	<i>Carex nigra ssp. juncella</i>
Skogstry	<i>Lonicera xylosteum</i>	Styvfibblor	<i>Hieracium sect. Tridentata</i>
Skogsvicker	<i>Vicia sylvatica</i>	Styvt braxengräs	<i>Isoëtes lacustris</i>
Skogsviol	<i>Viola riviniana</i>	Sumpfräne	<i>Rorippa palustris</i>
Skvattram	<i>Rhododendron tomentosum</i>	Sumpförgätmigej	<i>Myosotis laxa</i>
Sköldmöja	<i>Ranunculus peltatus ssp. peltatus</i>	Sumpmåra	<i>Galium uliginosum</i>
Slidstarr	<i>Carex vaginata</i>	Sumpnoppa	<i>Gnaphalium uliginosum</i>
Slätterblomma	<i>Parnassia palustris</i>	Sumpstarr	<i>Carex magellanica</i>
Slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	Sumpviol	<i>Viola uliginosa</i>
Smalgröe	<i>Poa pratensis ssp. angustifolia</i>	Surkörsbär	<i>Prunus cerasus</i>
Smultron	<i>Fragaria vesca</i>	Svalting	<i>Alisma plantago-aquatica</i>
Smålånke	<i>Callitriche palustris</i>	Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>
Småsileshår	<i>Drosera intermedia</i>	Svarta vinbär	<i>Ribes nigrum</i>
Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>	Svartbräken	<i>Asplenium trichomanes</i>
Snip	<i>Trichophorum alpinum</i>	Svartvide	<i>Salix myrsinifolia</i>
Snärjmåra	<i>Galium aparine</i>	Svin/svenskmålla	<i>Chenopodium album+suecicum</i>

Svärdslilja	<i>Iris pseudacorus</i>	Vekt braxengräs	<i>Isoetes echinospora</i>
Sydkråkbär	<i>Empetrum nigrum ssp. nigrum</i>	Vindaggekåpa	<i>Alchemilla filicaulis var. vestita</i>
Sydvårbrodd	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>
Sylört	<i>Subularia aquatica</i>	Vispstarr	<i>Carex digitata</i>
Syren	<i>Syringa vulgaris</i>	Vit dunört	<i>Epilobium ciliatum</i>
Syrenögontröst	<i>Euphrasia stricta</i>	Vit näckros	<i>Nymphaea alba</i>
Sälg	<i>Salix caprea</i>	Vitag	<i>Rhynchospora alba</i>
Säv	<i>Schoenoplectus lacustris</i>	Vitblära	<i>Silene latifolia</i>
Tagelstarr	<i>Carex appropinquata</i>	Vitgröe	<i>Poa annua</i>
Taggsallat	<i>Lactuca serriola</i>	Vitklöver	<i>Trifolium repens</i>
Taggstarr	<i>Carex pauciflora</i>	Vitmåra	<i>Galium boreale</i>
Tall	<i>Pinus sylvestris</i>	Vitplister	<i>Lamium album</i>
Teveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	Vitpyrola	<i>Pyrola rotundifolia</i>
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	Vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>
Timotej	<i>Phleum pratense</i>	Vitstarr	<i>Carex livida</i>
Toppdån	<i>Galeopsis bifida</i>	Vårfryle	<i>Luzula pilosa</i>
Toppklocka	<i>Campanula glomerata</i>	Vårförgätmigej	<i>Myosotis stricta</i>
Topplösa	<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	Vårtbjörk	<i>Betula pendula</i>
Trampgröe	<i>Poa supina</i>	Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>
Trampört	<i>Polygonum aviculare</i>	Våtarv	<i>Stellaria media</i>
Tranbär	<i>Vaccinium oxycoccos</i>	Väddklint	<i>Centaurea scabiosa</i>
Tretalig slamkrypa	<i>Elatine triandra</i>	Vägtistel	<i>Cirsium vulgare</i>
Trubbhagtorn	<i>Crataegus monogyna</i>	Vägtåg	<i>Juncus bufonius</i>
Trubbnate	<i>Potamogeton obtusifolius</i>	Åkerbinda	<i>Fallopia convolvulus</i>
Trådstarr	<i>Carex lasiocarpa</i>	Åkerfräken	<i>Equisetum arvense</i>
Trådtåg	<i>Juncus filiformis</i>	Åkerförgätmigej	<i>Myosotis arvensis</i>
Trädgårdsvinbär	<i>Ribes rubrum</i>	Åkerkårel	<i>Erysimum cheiranthoides ssp. cheiranthoides</i>
Träjon	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Åkermolke	<i>Sonchus arvensis</i>
Tuvstarr	<i>Carex cespitosa</i>	Åkermynta	<i>Mentha arvensis</i>
Tuvtåtel	<i>Deschampsia cespitosa</i>	Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>
Tuvull	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Åkerviol	<i>Viola arvensis</i>
Ullkardborre	<i>Arctium tomentosum</i>	Ålnate	<i>Potamogeton perfoliatus</i>
Ullört	<i>Filago arvensis</i>	Äkta förgätmigej	<i>Myosotis scorpioides</i>
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	Äkta johannesört	<i>Hypericum perforatum</i>
Uppländsk vallört	<i>Symphytum x uplandicum</i>	Äkta ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata var. incarnata</i>
Valldaggekåpa	<i>Alchemilla subglobosa</i>	Älggräs	<i>Filipendula ulmaria</i>
Vanlig gråfibbla	<i>Pilosella officinarum ssp. officinarum</i>	Ältranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>
Vanlig pilört	<i>Persicaria lapathifolia ssp. pallida</i>	Älvmyskgräs	<i>Hierochloë hirta ssp. hirta</i>
Vanlig tallört	<i>Monotropa hypopitys ssp. hypopitys</i>	Ängsbräsma	<i>Cardamine pratensis</i>
Vass	<i>Phragmites australis</i>	Ängsdaggekåpa	<i>Alchemilla subcrenata</i>
Vasstarr	<i>Carex acuta</i>	Ängsfryle	<i>Luzula multiflora</i>
Vattenaloe	<i>Stratiotes aloides</i>	Ängsfräken	<i>Equisetum pratense</i>
Vattenblink	<i>Hottonia palustris</i>	Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>
Vattenbläddra	<i>Utricularia vulgaris</i>	Ängshaverrot	<i>Tragopogon pratensis</i>
Vattenklöver	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Ängskavle	<i>Alopecurus pratensis</i>
Vattenmåra	<i>Galium palustre</i>	Ängsklocka	<i>Campanula patula</i>
Vattenmärke	<i>Sium latifolium</i>	Ängskovall	<i>Melampyrum pratense</i>
Vattenmöja	<i>Ranunculus aquatilis</i>	Ängsruta	<i>Thalictrum flavum</i>
Vattenpest	<i>Elodea canadensis</i>	Ängsskallra	<i>Rhinanthus minor</i>
Vattenpilört	<i>Persicaria amphibia</i>	Ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>
Vattenstäkra	<i>Oenanthe aquatica</i>	Ängssvingel	<i>Schedonorus pratensis</i>
Veketåg	<i>Juncus effusus</i>	Ängssyra	<i>Rumex acetosa</i>
Veksäv	<i>Eleocharis mamillata</i>		

Ängsull
Ängsviol
Ängsvädd
Ärenpris
Ärtstarr

Eriophorum angustifolium
Viola canina
Succisa pratensis
Veronica officinalis
Carex oederi

Ävjebrodd
Ävjepilört
Ögonpyrola
Örnbräken

Limosella aquatica
Persicaria foliosa
Moneses uniflora
Pteridium aquilinum

Källförteckning

Litteratur:

- Almquist, Erik. 1919: Växtgeografiska bidrag, 1 Gästrikland. Bot. Not. 1919: 279–283.
- Almquist, Erik. 1929: Upplands vegetation och flora. Acta Phytogeogr. Suec.1.
- Arnell, H. W.1924: Anteckningar om Gästriklands kärleväxter. Svensk Bot. Tidskr. 18: 85–127.
- Bjällerud, Carl-Gustav & Brodin, Sture. 1974: Tinäset, översiktlig vegetationskartering och beskrivning. Länsstyrelsen i Västmanlands län.
- Färnebofjärdens nationalpark, skötselplan med föreskrifter. Naturvårdsverkets Allmänna råd 99:3.
- Höjer, Jan & Löfgren, Tommy. 1981: Natur vid Nedre Dalälven. 6. Vegetation och botaniska skyddsvärden. SNV Rapport PM 1414 (preliminär version, ref till PM 3295).
- Jansson, Anna & Ångman, Elin. 1997: Färnebofjärdens nationalpark – vattenväxtinventering. 1997.
- Jonsell L. (red.) 2010: Upplands flora. SBF – förlaget, Uppsala.
- Löfgren, Tommy. 1977: Delrapport för vegetationskarteringen vid Nedre Dalälven. Länsstyrelsen i Gävleborg.
- Marklund, Sture. 1976: Tinäsområdet – Botanisk inventering. Länsstyrelsen i Västmanlands län. 1976:1.
- Naturvårdsverket 2008: Åtgärdsprogram för ävjepilört 2007-2011. Naturvårdsverket Rapport 5821.
- Pettersson, Tommy. 2005: Mossor i Färnebofjärdens nationalpark, en inventeringsrapport. Länsstyrelsen i Västmanlands län. 2005:10.
- Steinbach, Gottfrid. 2002: Inventering av grova ekar i Färnebofjärdens nationalpark. Länsstyrelsen i Västmanlands län. Miljöenheten, 2002 Nr 10.
- Ståhl, Peter. 2009: Vegetationsuppföljning ett år efter branden vid Altberget i Färnebofjärdens nationalpark. Länsstyrelsen i Gävleborg.
- Wandin, P. 2001: Skogshistorisk beskrivning av den västra delen av Färnebofjärdens Nationalpark. Länsstyrelsen i Västmanlands län. Länsstyrelsens rapportserie, 2001 nr 6.
- Vegetationskarta över Färnebofjärdens nationalpark. 2004. Naturvårdsverket. Rapport 5423.
- Åhrman, L. E. 1861: Beskrifning öfver provinsen Gestrikland. Norstedt & söner. Stockholm.

Datakällor:

Artportalen.

Projekt Upplandsflora. Digitala inventeringsdata.

Projekt Gästriklands flora. Digitala inventeringsdata.

Fotopunkter							
nr	WAYPOINT	foto	fotoriktning	X	Y	höjd	datum
1	Älgön	foto, panorama, åstall		599419	6673932	65	17-JUL-12 10:26:03
2	Tinäset	foto, mossskog, tinäs	NO	597771	6672357	65	03-JUL-13 13:20:12
3	Öbymossen	foto, panorama, trivlöv	S	596040	6677122	61	17-JUL-12 14:19:08
4	Högsberga OSO	foto, Alm-lindlund		596139	6663979	66	12-JUL-11 15:56:12
5	Vedön	foto, svämskog		600530	6680537	62	19-JUL-11 15:07:00
6	Djupviksholmen	foto, svämskog asp	V	600415	6675495		12-JUL-11 14:25:48
7	Långholmen	foto, björkkärr		605564	6681829	61	04-JUL-12 14:42:23
8	Rödluvsholmen	foto, al-björkkärr		605215	6681945	56	04-JUL-12 14:03:15
9	Aspön	foto, flytblad		599592	6680526		29-AUG-12 11:34:17
10	Finnbyggeon	foto, ävjebroddsveg	SV	604166	6681055	66	21-juni-2012
11	Herrgårdsholmen	foto, ävjebroddsveg	V	603772	6684853	56	25-JUL-13 21:48:19
12	Jägers svans	foto, gyttjebotten	SSO	603577	6681736	57	13-jul-2011
13	Storån	foto, vassar	NSV	598406	6666890	58	5 sept 2013
14	Storån	Foto, panorama Lagun	S	598342	6666751	59	28-MAY-13 20:07:08
15	Kallviken	foto, klipp-blockstrand, panorama	NV	602666	6677363	63	19-jul-2011
16	Öbymossen	foto, mosse	N	596316	6676617	61	20-AUG-13 11:26:11
17	Ömossen, foto	foto, tallmosse	N?	595331	6666601		23-jul-2013
18	Östasjön	foto, fattigkärr	N	597016	6671182		25-JUL-13 19:36:39
19	Arnboäng	foto, svämkärr, panorama	S	598645	6666722	61	23-jul-2013
20	Kamhav	foto, svämkärr, panorama från sten	VSV	601374	6680693	55	25-JUL-13 13:39:24
21	Lars-Olsholmen	foto, älväng	NV	605312	6682712	66	04-JUL-12 16:10:29
22	Urskog	foto, panorama urskog	V	596432	6677358	60	23-JUL-13 17:49:15
23	Gysinge	foto, forsar	VNV	604158	6684677		29-AUG-12 11:26:53

Länsstyrelsens rapporter 2015

- 2015:1 Länsstyrelserna stödjer och samordnar föräldrastödsarbetet
- 2015:2 Hemlöshet – en fråga om bostäder
- 2015:3 Förvaltningsplan för kronhjort i Gävleborgs län
- 2015:4 Vattenförsörjningsplan för Gävleborgs län
- 2015:5 ANDT-verksamheten vid Sveriges länsstyrelser 2014
- 2015:6 Prostitutionen i Sverige 2014 - En omfattningskartläggning
- 2015:7 Hur förändras våtmarkerna och varför? Undersökningar av vegetationsförändringar i Dalarna och Gävleborg - satellitbaserad övervakning
- 2015:8 Förvaltningsplan för skarv i Gävleborgs län
- 2015:9 Mottagande och etablering av nyanlända i Gävleborg 2014
- sammanställning av en enkätundersökning riktad till länets kommuner
- 2015:10 Bostadsmarknadsanalys för Gävleborg län 2015 - Tema Bostäder för nyanlända
- 2015:11 Ett attraktivt Gävleborg – Sammanställning av slutsatser och lärdomar från projektet Attractive Region X
- 2015:12 Vegetationsklädda bottnar i Gävleborgs läns kustvatten – Trendövervakning 2014
- 2015:13 Växter vid Färnebofjärden – en inventering av kärlväxter och vegetation i Färnebofjärdens nationalpark

Tryck: Länsstyrelsen Gävleborg

Rapportnr: 2015:13

ISSN: 0284:5954



Länsstyrelsen
Gävleborg

Besöksadress: Borgmästarplan, 801 70 Gävle **Telefon:** 010-225 10 00

Webbadress: www.lansstyrelsen.se/gavleborg